Arbeidsmarktmonitor Sport 2011

In opdracht van Calibris Kenniscentrum voor leren in de praktijk
in Zorg, Welzijn en Sport, NOC*NSF en het ALODO

Joost van der Horst
Frank Peters

Nijmegen, oktober 2011

Kenniscentrum Beroepsonderwijs Arbeidsmarkt

© 2011 Kenniscentrum Beroepsonderwijs Arbeidsmarkt, Nijmegen

Behoudens de in of krachtens de Auteurswet van 1912 gestelde uitzonderingen mag niets uit deze uitgave worden vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze dan ook, en evenmin in een retrieval systeem worden opgeslagen, zonder de voorafgaande schriftelijke toestemming van het Kenniscentrum Beroepsonderwijs Arbeidsmarkt te Nijmegen.

No part of this book/publication may be reproduced in any form, by print, photo print, microfilm or any other means without written permission from the publisher.

Inhoudsopgave

1 Inleiding 1

2 Onderzoeksopzet 3

3 Beantwoording onderzoeksvragen 5

4 Kerngegevens mbo-gediplomeerden 13

5 Kerngegevens hbo-gediplomeerden 15

6 Kerngegevens werkgevers 17

Bijlagen 21
Bijlage 1 - Verantwoording onderzoeksaanpak 23
Bijlage 2 - Tabellen onderzoek mbo’ers 41
Bijlage 3 - Tabellen onderzoek hbo’ers 51
Bijlage 4 - Tabellen onderzoek werkgevers 61
Bijlage 5 - Tabellen voor schatting omvang sportmarkt 71

1 Inleiding

In deze rapportage worden de gegevens van de Arbeidsmarktmonitor Sport 2011 gepresenteerd. Dit is de derde keer dat de monitor is uitgevoerd: eerder gebeurde dat in 2006 en 2008. Doel van de monitor is om een beeld te krijgen van de arbeidsmarkt voor functies op het gebied van sport en bewegen en de ontwikkelingen die zich op die markt voordoen.

Opdrachtgevers voor de Arbeidsmarktmonitor Sport 2011 zijn Calibris Kenniscentrum voor leren in de praktijk in Zorg, Welzijn en Sport, NOC*NSF en het ALODO (de gezamenlijke hbo-opleidingen op het gebied van sport en bewegen). Aan de monitor 2011 hebben meer dan 900 gediplomeerde mbo- en hbo-studenten meegedaan die in 2006 of 2009 hun diploma hebben behaald. Bovendien zijn arbeidsmarktgegevens verzameld bij ruim 400 werkgevers. Naast typische sportorganisaties zoals fitnesscentra en zwembaden, waren dat organisaties uit de sectoren toerisme en recreatie, gezondheidszorg, welzijn, onderwijs en veiligheid (zoals politie en defensie).

Deze rapportage is als volgt opgebouwd. In hoofdstuk 2 wordt eerst kort aangegeven hoe de meting is uitgevoerd en wie daaraan hebben meegedaan. Een uitgebreidere beschrijving en verantwoording daarvan staat in bijlage 1. In hoofdstuk 3 worden de vragen beantwoord die in de monitor van 2011 centraal stonden. Daarna volgen drie hoofdstukken waarin puntsgewijs de belangrijkste gegevens worden beschreven. In hoofdstuk 4 gebeurt dat voor de mbo-gediplomeerden, in hoofdstuk 5 voor de hbo-gediplomeerden en in hoofdstuk 6 voor de werkgevers. Gedetailleerde gegevens over deze groepen respondenten staan in de bijlagen 2 tot en met 4. Ten slotte staat in bijlage 5 een aantal tabellen dat laat zien op welke wijze de omvang en de ontwikkeling van de arbeidsmarkt sport en bewegen zijn berekend.

2 Onderzoeksopzet

- In de Arbeidsmarktmonitor Sport 2011 zijn bij afgestudeerden en werkgevers gegevens verzameld over de volgende thema's:
  - bij afgestudeerden: gevolgde opleiding(en), uitstroombestemming, loopbaangeschiedenis en baankenmerken (waaronder belang van kerntaken en opleidingseisen);
  - bij werkgevers: omvang en personeelskenmerken, opleidingseisen functies op het gebied van sport en bewegen, vacatures en werving, vervangingsvraag, verwachte verloop van het aantal sport en bewegenfuncties en ontwikkelingen waarmee ze te maken hebben.

- De gegevens zijn via een webenquête verzameld bij mbo- en hbo-gediplomeerden van 2006 en 2009 met een opleiding op het gebied van sport en bewegen en via telefonische interviews in combinatie met een schriftelijke vragenlijst bij werkgevers. Het onderzoek vond plaats in de eerste helft van 2011.

- In totaal hebben 414 werkgevers aan het onderzoek meegedaan, verdeeld over de sporteigen sector en overige sectoren (zie tabel 2.1).

Tabel 2.1 – Werkgevers naar sectoren en branche

	Aantal organisaties	Percentage
Sporteigen subsector	**189**	**46%**
Sportverenigingen	65	16%
Fitness	35	8%
Zwembranche	12	3%
Sportbonden en sportondersteuning	4	1%
Outdoor	18	4%
Overheidsdiensten m.b.t. sport	37	9%
Sportmakelaars	-	-
Overige commerciële organisaties	18	4%
Overige sectoren	**225**	**54%**
Toerisme en recreatie	35	8%
Onderwijs	81	20%
Gezondheidszorg	28	7%
Welzijn	49	12%
Veiligheid	32	8%
Totaal	414	100%

Toelichting:
- Uit voorgaande metingen van de monitor bleek dat niet alle soorten sportverenigingen beroepskrachten in dienst hebben met een functie op het gebied van sport en bewegen. De branche 'sportverenigingen' bestaat daarom uit een selectie van verenigingen. Zie voor een overzicht daarvan bijlage 1.
- Met 'sportmakelaars' worden organisaties bedoeld die de vraag naar sport (in het bijzonder vanuit de overheid) en het aanbod van sport en bewegen bij elkaar brengen. In de

werkgeversenquête waren dergelijke organisaties niet vertegenwoordigd, in de onderzoeken onder mbo- en hbo-gediplomeerden wel.
- De categorie 'overige commerciële organisaties' bestaat grotendeels uit commerciële aanbieders van sportaccommodaties.

- Van de 534 mbo-gediplomeerden in het onderzoek hebben er 181 in 2006 hun diploma behaald en 353 in 2009. Meer dan 80 procent van de mbo-respondenten heeft de opleiding Sport- en bewegingscoördinator gevolgd op niveau 4. De rest bestaat uit gediplomeerden van de opleidingen Sport- en bewegingsbegeleider (niveau 2) en Sport- en bewegingsleider (niveau 3). Meer dan 90 procent heeft hun opleiding gevolgd via de beroepsopleidende leerweg (school en stages).

  Gelet op het totaal aantal mbo-gediplomeerden in 2006 en 2009 en de omvang van de respons, kunnen betrouwbare uitspraken worden gedaan over de totale groep gediplomeerden én per afstudeerjaar. De responsgroep is representatief voor de verdeling man-vrouw, maar niet voor de verdeling van de respondenten over de opleidingen en leerwegen; gediplomeerden van de opleiding op niveau 4 en het aantal bbl-studenten zijn in de responsgroep oververtegenwoordigd.

- Van de 402 gediplomeerde hbo-studenten hebben er 167 in 2006 en 235 in 2009 hun diploma behaald. Daarvan heeft 56 procent een lerarenopleiding Lichamelijke Opvoeding gevolgd, 33 procent de opleiding Sport, Gezondheid en Management en de rest een andere hbo-opleiding op het gebied van sport en bewegen.

  Ook voor de hbo-gediplomeerden kunnen betrouwbare uitspraken worden gedaan over de totale groep gediplomeerden én per afstudeerjaar. De steekproef is representatief voor de verdeling man-vrouw en voor de verdeling lerarenopleidingen-overige opleidingen, maar niet voor de verdeling van gediplomeerden naar hogeschool.

- De arbeidsmarktmonitor sport is nu voor de derde keer uitgevoerd. Door de herhaalde metingen lukt het steeds beter om een goed beeld te krijgen van de arbeidsmarkt sport en bewegen, oftewel van de organisaties waarin wel en niet of nauwelijks sprake is van vraag naar betaalde arbeidskrachten op het gebied van sport en bewegen. Bovendien kunnen we nu over arbeidsmarktdata beschikken, die op het moment dat de eerdere metingen werden verricht nog niet beschikbaar (bijvoorbeeld het aantal banen in Nederland in 2008) of definitief waren (zoals het aantal sportverenigingen). Vandaar dat we niet alleen een schatting hebben gemaakt van de arbeidsmarkt sport en bewegen in 2011, maar via dezelfde benadering een nieuwe schatting van de arbeidsmarkt in 2008. Hierdoor wordt een scherper beeld verkregen van de omvang van de arbeidsmarkt (bij welke zorginstellingen bijvoorbeeld, is wel en niet sprake van betaalde arbeid op het gebied van sport en bewegen) en kunnen de uitkomsten van opeenvolgende metingen beter worden vergeleken. We stellen voor dit elke volgende meting op deze manier te doen.

3 Beantwoording onderzoeksvragen

Centraal in de Arbeidsmarktmonitor Sport 2011 staat de vraag naar de aansluiting tussen de opleidingen op het gebied van sport en bewegen en de behoefte aan gediplomeerden van die opleidingen op de arbeidsmarkt. Deze vraag is in een aantal deelvragen uiteengelegd, die hierna worden beantwoord.

- Wat is het volume van de arbeidsmarkt voor sport en bewegen anno 2011 en hoe is de werkgelegenheid binnen dit arbeidsmarktsegment verdeeld over de diverse sectoren binnen dit arbeidsmarktsegment?

  In 2011 bedroeg de arbeidsmarkt voor sport en bewegen bijna 45.000 fte (zie tabel 3.1). Naar schatting gaat het daarbij om zo'n 64.000 banen. De overheidsdiensten op het gebied van sport en het onderwijs nemen het grootste deel van de werkgelegenheid voor hun rekening.

Tabel 3.1 – Werkgelegenheid arbeidsmarkt sport en bewegen[1]

Sectoren en branches	Fte	Percentage
Sporteigen sector	**23.586**	**53%**
Sportverenigingen[2]	3.255	7%
Fitness	4.752	11%
Zwembranche	2.438	5%
Sportbonden en sportondersteuning	481	1%
Outdoor	412	1%
Overheidsdiensten m.b.t. sport	10.160	23%
Overige commerciële organisaties	2.088	5%
Overige sectoren	**21.203**	**47%**
Toerisme en recreatie	2.956	7%
Onderwijs	10.035	22%
Gezondheidszorg	2.247	5%
Welzijn	997	2%
Veiligheid	4.968	11%
Totaal	44.789	100%

1 Dit is exclusief de werkgelegenheid van zelfstandigen zonder personeel (zzp'ers).

2 Dit betreft de werkgelegenheid van medewerkers die een arbeidscontract hebben en ten minste 1.500 euro per jaar verdienen (hiermee blijven personen die voor hun werk als vrijwilliger een vergoeding krijgen buiten beschouwing).

De onderliggende gegevens die zijn gebruikt bij de berekening van de werkgelegenheid staan in bijlage 5. Dat geldt ook voor de volgende twee onderzoeksvragen.

- Hoe heeft het volume van de arbeidsmarkt voor sport en bewegen zich ontwikkeld in de periode 2008-2011, zowel in algemene zin als op het niveau van de diverse sectoren binnen de arbeidsmarkt voor sport en bewegen?

Tussen 2008 en 2011 is de arbeidsmarkt voor sport en bewegen licht gekrompen, te weten met iets meer dan 1.000 fte (zie tabel 3.2). Dat is een daling van 0,02 procent. De totale werkgelegenheid in Nederland liep in diezelfde periode terug van 6.832.00 tot 6.760.00 fte; een afname met 1,05 procent[1]. Vergeleken met de totale economie is de arbeidsmarkt sport en bewegen dus aanzienlijk minder sterk afgenomen.

Tabel 3.2 – Werkgelegenheid arbeidsmarkt sport en bewegen (fte)

Sectoren en branches	2008	2010
Sporteigen sector	**20.697**	**23.551**
Overige sectoren	**25.094**	**21.203**
Toerisme en recreatie	4.480	2.956
Onderwijs	8.103	10.035
Gezondheidszorg	3.706	2.247
Welzijn	5.109	997
Veiligheid	3.696	4.968
Totaal	45.791	44.789

Tabel 3.2 laat zien dat de afname van de werkgelegenheid voor rekening komt van de overige sectoren, terwijl de werkgelegenheid in de sporteigen sector juist toenam. Die toename is in lijn met de verwachtingen daarover van de werkgevers in 2008. Waarom in de welzijnssector sprake is van een sterke terugval van de werkgelegenheid, kan op basis van de onderzoeksgegevens niet worden aangegeven.

- Hoe zal het volume van de arbeidsmarkt voor sport en bewegen zich naar verwachting ontwikkelen in de periode 2011-2015, zowel in algemene zin als op het niveau van de diverse sectoren binnen de arbeidsmarkt voor sport en bewegen?

Evenals in de Arbeidsmarktmonitor Sport 2008 is de ontwikkeling van de vraag naar arbeid bepaald via extrapolatie van de ontwikkeling in de afgelopen jaren én op basis van de prognose van de werkgevers. Uit de benadering via de extrapolatie van de ontwikkeling in de afgelopen vijf jaar (2006 - 2011) blijkt dat tussen 2011 en 2015 sprake zal zijn van een vraag naar arbeid van ruim 10.000 fte (zie tabel 3.3).

1 Bron: CBS Statline, Arbeidsrekeningen; arbeidsvolume naar bedrijfstak en geslacht.

Tabel 3.3 – Ontwikkeling arbeidsmarktvraag sportgerelateerde functies 2011-2015 op basis van realisatiecijfers 2006-2011 (fte)

	Sporteigen sector	Overige sector	Totaal
Totaal aantal sportgerelateerde fte 2011	23.586	21.203	44.789
Totaal aantal sportgerelateerde fte 2015	27.454	23.302	50.756
Omvang sportgerelateerde uitbreidingsvraag *	3.868	2.099	5.967
	16,4%	9,9%	13,3%
Omvang vervangingsvraag	2.972	1.251	4.223
	12,6%	5,9%	9,43%
Totale personele vraag	6.840	3.350	10.190
	29%	15,8%	22,3%

* *Groeicijfers gecorrigeerd voor krimp.*

Tabel 3.3 laat zien dat bijna 6.000 fte van de vraag naar arbeid voor rekening komt van uitbreiding van de vraag, dus vanwege groei van de arbeidsmarkt sport en bewegen.

De verwachtingen van de werkgevers resulteren in een iets minder grote totale vraag naar arbeid (zie tabel 3.4). Bovendien blijkt in deze benadering vooral sprake te zijn van een vraag vanwege vervanging van zittende werknemers. De uitbreidingsvraag (de groei van de arbeidsmarkt) bedraagt volgens de werkgevers 4 procent, tegenover 13 procent bij de extrapolatiebenadering.

Tabel 3.4 – Ontwikkeling arbeidsmarktvraag sportgerelateerde functies 2011-2015 op basis van werkgeversverwachtingen (fte)

	Sporteigen sector	Overige sector	Totaal
Totaal aantal fte 2011	23.586	21.203	44.789
Totaal aantal fte 2015	24.812	21.712	46.524
Omvang uitbreidingsvraag*	1.226	509	1.735
	5,2%	2,4%	3,9%
Omvang vervangingsvraag	4.057	3.477	7.534
	17,2%	16,4%	16,8%
Totale personele vraag	5.283	3.986	9.269
	22,4%	18,8%	20,1%

* *Uitbreidingsvraag gecorrigeerd voor krimp.*

In de Arbeidsmarktmonitor Sport 2008 bedroeg de geschatte uitbreidingsvraag via de werkgeversprognose 7,5 procent. Het is goed denkbaar dat in het geschatte percentage volgens de werkgeversprognose in 2011 (tabel 3.4) de gevolgen van de kredietcrisis en de op stapel staande bezuinigingen een rol spelen, waardoor werkgevers nu minder optimistisch zijn over de ontwikkeling van de werkgelegenheid dan in 2008. Zo geeft bijvoorbeeld de helft van de werkgevers aan dat ze momenteel te maken te hebben met een terugloop van structurele financiële middelen.

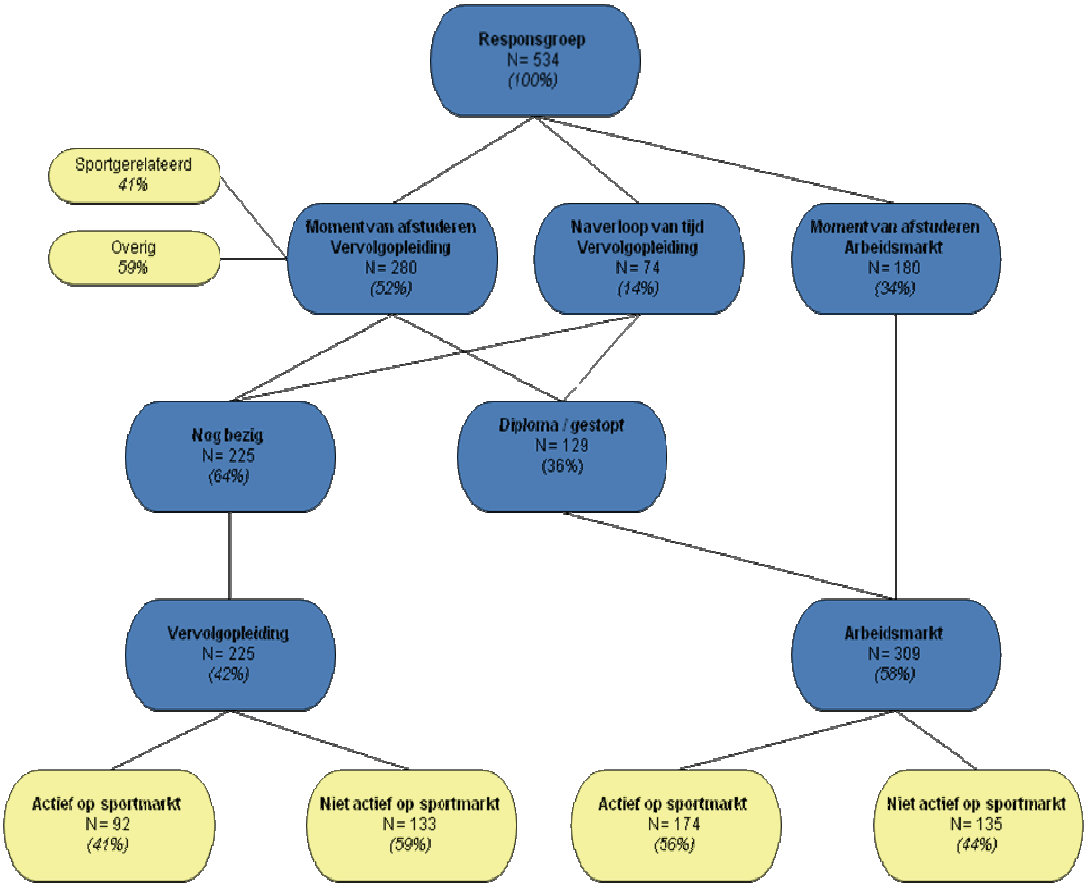
De uitbreidingsvraag via de extrapolatiebenadering (13,3 procent) was in 2008 beduidend minder (7,9 procent). Waarschijnlijk speelt de strengere afbakening van de arbeidsmarkt sport en bewegen hierbij een rol. In een aantal gevallen heeft dat geresulteerd in kleinere branches of sectoren. Bovendien zijn in 2008 ook vrijwilligers meegerekend en in de meting over 2011 niet.

- Hoe ziet de loopbaan van gediplomeerden van mbo- en hbo-opleidingen Sport en Bewegen eruit na het beëindigen van hun initiële beroepsopleiding?
  - In welke mate kiezen zij ervoor om verder te leren, te gaan werken of raken zij werkloos?
  - In welke mate kiezen zij voor sportgerelateerde vervolgopleidingen en in welke mate komen zij terecht in sportgerelateerde functies?

Gediplomeerden mbo

Twee derde van de mbo-gediplomeerden met een opleiding op het gebied van sport en bewegen start direct na de opleiding of na enige tijd met een vervolgopleiding. Een derde stroomt rechtstreeks uit naar de arbeidsmarkt. Veertig procent van degenen die een vervolgopleiding volgen, heeft daarnaast een sportgerelateerde functie. In totaal is ongeveer de helft van de gediplomeerden actief op de arbeidsmarkt sport en bewegen (en volgt daarnaast al dan niet een opleiding) en de helft niet (zie figuur 1).

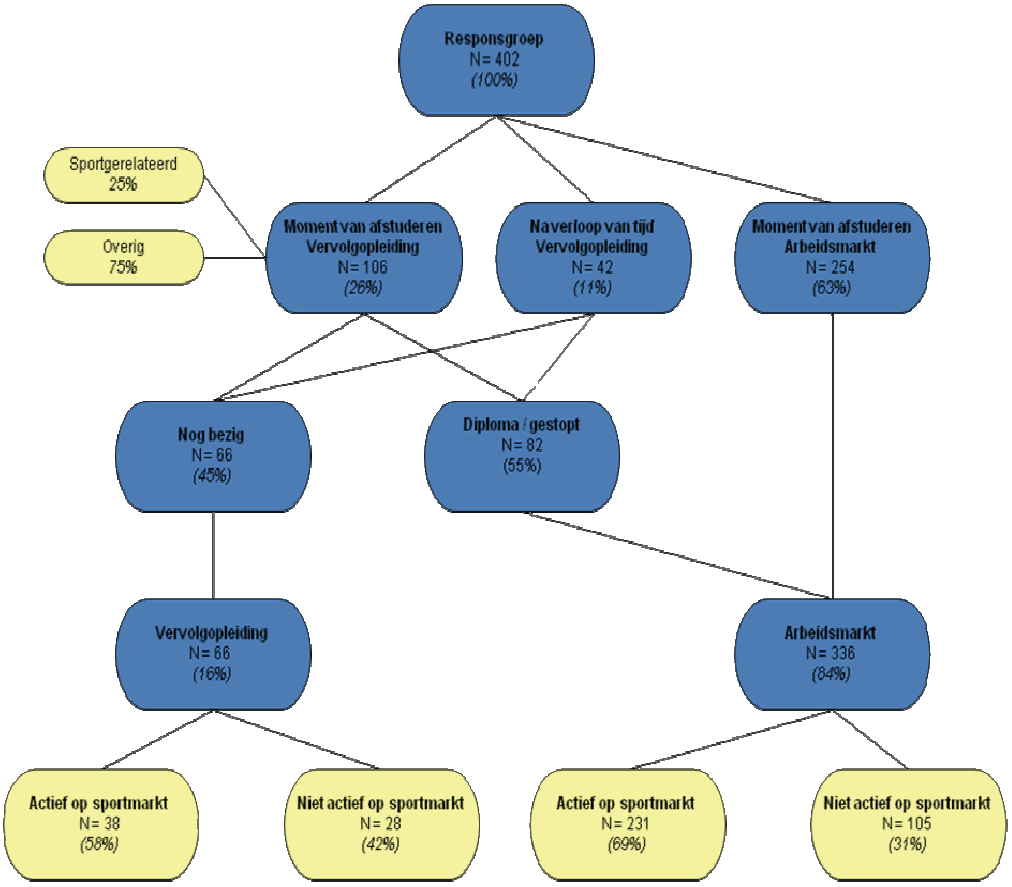
Figuur 1 – Schematisch overzicht loopbaan mbo-gediplomeerden

Gediplomeerden hbo

Bij de hbo-gediplomeerden stroomt ruim zestig procent direct naar de arbeidsmarkt en start de rest direct of na verloop van tijd met een vervolgopleiding. Van de hbo'ers die aan een vervolgopleiding deelnemen, heeft ruim de helft een sportgerelateerde baan. Dat maakt dat in totaal twee derde van de gediplomeerden actief is op de arbeidsmarkt sport en bewegen (al dan niet in combinatie met een opleiding) en een derde niet. Meer dan tachtig procent heeft minstens één baan die een sportgerelateerde functie betreft (zie figuur 2).

Figuur 2 – Schematisch overzicht loopbaan hbo-gediplomeerden

- In welke mate is er sprake van een kwantitatieve aansluiting tussen de arbeidsmarktvraag naar sportgerelateerde functionarissen (vraagkant) en de gediplomeerde uitstroom uit de opleidingen Sport en Bewegen op mbo- en hbo-niveau (aanbodkant)?

  Bijna tachtig procent van de organisaties met sport en bewegenfuncties (293) had de afgelopen vijf jaar één of meer vacatures voor dergelijke functies. In de sporteigen sector waren dat gemiddeld vijftien vacatures per organisatie en in de overige sectoren gemiddeld zeven. Redenen voor deze vacatures waren uitbreiding van de formatie (in 45 procent van de organisaties) en vervanging van medewerkers (in 78 procent van de organisaties). De meeste organi-

saties hadden geen moeite die vacatures te vervullen. Bovendien geeft ruim zestig procent van de organisaties aan dat de vacature die ze hadden, geschikt was voor schoolverlaters met een opleiding op het gebied van sport en bewegen. Dit geldt zowel voor de sporteigen sector als de overige sectoren. In bijna de helft van de organisaties is dat ook daadwerkelijk gebeurd.
Als organisaties wél moeite hebben met het invullen van een vacature, blijkt dat relatief vaak te liggen aan de omvang van de vacature: die is te klein om aantrekkelijk te zijn voor een sollicitant. Andere knelpunten zijn dat de organisatie niet het salaris kan betalen dat de sollicitant vraagt en de onregelmatige en daardoor onaantrekkelijke werktijden. In de sporteigen sector wijst een klein deel van de organisaties ook op het opleidingsniveau waardoor sollicitanten niet geschikt zijn.

Conclusie is dat er in algemene zin momenteel geen sprake is van kwantitatieve aansluitingsproblemen tussen onderwijs en arbeidsmarkt.

- Welke ontwikkelingen in de samenleving doen zich voor die van invloed zijn op de sportarbeidsmarkt en in het bijzonder op de aansluiting tussen vraag en aanbod op deze arbeidsmarkt?

  Ontwikkelingen die voor de sportarbeidsmarkt van belang zijn, zijn in het onderzoek onder werkgevers op een aantal momenten aan de orde geweest: bij de redenen waarom organisaties combinatiefunctionarissen in dienst hebben, de oorzaken van de verwachte toe- of afname van het aantal sport en bewegenfuncties en bij de vraag naar ontwikkelingen waarmee organisaties te maken hebben. Dat levert het volgende beeld op:
  - De belangrijkste redenen voor het aanstellen van combinatiefunctionarissen zijn een toenemend gebruik van sport en bewegen voor gezondheid (preventie) en maatschappelijke en sociale doelen (zoals participatie, cohesie en maatschappelijke stages) en meer samenwerking met ander sectoren en niet-commerciële aanbieders van sport en bewegen.
  - Oorzaken van de toename van het aantal sport en bewegenfuncties zijn een groei van het aantal leden of studenten, het aanbieden van nieuwe activiteiten, (verdergaande) professionalisering van de organisatie en (in de sporteigen sector) het aanboren van nieuwe doelgroepen. Oorzaken van een verwachte afname van het aantal functies zijn het wegvallen van subsidiestromen en (in het onderwijs) de daling van de studentenaantallen.
  - Gevraagd naar de ontwikkelingen waarmee organisaties te maken hebben, wijst bijna de helft op de terugloop van structurele financiële middelen. Andere ontwikkelingen waarmee relatief veel organisaties in beide sectoren te maken hebben, zijn samenwerking met andere sectoren (23 procent) en een toenemend gebruik van sport en bewegen voor gezondheid (19 procent). In de sporteigen sector wijzen werkgevers ook op de toegenomen concurrentie van commerciële aanbieders van sport en bewegen, de uitbreiding van de samenwerking met andere niet-commerciële aanbieders van sport en bewegen en het meer klantgericht gaan werken.

  Vanuit het perspectief van de aansluiting tussen vraag en aanbod op de arbeidsmarkt zijn er in de kern twee soorten ontwikkelingen die daarop momenteel van invloed zijn. Enerzijds is dat een toename van de vraag naar sport en bewegen en meer samenwerking met andere actoren binnen en buiten de sector, anderzijds een afname van de structurele financiële middelen en meer concurrentie van andere actoren. Het is ongewis hoe deze ontwikkelingen zich tot elkaar verhouden, maar de meest waarschijnlijke resultante daarvan is dat de markt

van sport en bewegen zich zal verbreden. Daarbij gaat het om andere en nieuwe activiteiten, nieuwe doelgroepen en een toename van de vraag naar sport en bewegen in branches als welzijn en gezondheidszorg. Gezien de geschatte uitbreidingsvraag voor de komende vijf jaar volgens de werkgeversprognose (350 fte per jaar)[2], resulteert die verbreding van de arbeidsmarkt tot een beperkte stijging van de vraag naar medewerkers sport en bewegen.

- In welke mate vragen de hiervoor beschreven onderzoeksbevindingen om aanpassingen binnen de bestaande mbo- en hbo-opleidingen op het gebied van sport en bewegen?

  Een van de achterliggende doelen van de Arbeidsmarktmonitor Sport is om te bepalen of ontwikkelingen op de sportarbeidsmarkt gevolgen kunnen hebben voor de kwantiteit en kwaliteit van het aanbod van regulier beroepsonderwijs. Wat de kwantitatieve aansluiting tussen beroepsonderwijs en de sportarbeidsmarkt betreft hebben we hiervoor al beschreven, dat zich op dat gebied momenteel geen problemen voordoen. Maar die kunnen op korte termijn wel ontstaan. Dat gebeurt namelijk als de verbreding van de arbeidsmarkt onvoldoende blijkt bij te dragen aan het op peil houden van de vraag naar sb-gediplomeerden. Voor de opleidingen betekent dit dan dat een deel van de gediplomeerde uitstroom meer moeite zal hebben een baan te vinden op het gebied van sport en bewegen, dan nu het geval is. Gezien de bestemming van gediplomeerde schoolverlaters zal dit vooral voor de hbo-opleidingen van betekenis zijn. Aan een verdere stijging van de instroom in de opleidingen op het gebied van sport en bewegen is vanuit het perspectief van de arbeidsmarkt sport en bewegen dan ook geen behoefte[3]. Dit is in lijn met de arbeidsmarktmonitor Sport 2008, waarin werd opgemerkt dat uitbreiding van de instroom of het aantal opleidingen, niet wenselijk is gelet op de mogelijkheid van een overschot aan afgestudeerden.

  Dan de vraag naar de gevolgen van de onderzoeksbevindingen voor de kwaliteit (of inhoud) van het opleidingsaanbod. Daarvoor zijn vooral de volgende uitkomsten van belang:
  - De meeste gediplomeerden vinden een baan op het niveau van hun opleiding of hoger. Voor niveau-4 bedraagt dat voor de gediplomeerden in 2006 (ten minste) 75 procent en voor de hbo-gediplomeerden in 2006 is dat 83 procent.
  - Al eerder is aangegeven dat ruim zestig procent van de werkgevers hun vacatures geschikt vindt voor gediplomeerden sport en bewegen en dat in de helft van die gevallen ook daadwerkelijk een dergelijk gediplomeerde wordt aangenomen. Andersom geredeneerd betekent dit dus ook dat gediplomeerden sport en bewegen geschikte kandidaten zijn om vacatures te vervullen. Bovendien geeft slechts een enkele werkgever aan dat als vacatures niet worden vervuld, dat ligt aan het opleidingsniveau en -richting van de kandidaat.

  Deze uitkomsten wijzen er op, zij het indirect, dat de opleidingen op het gebied van sport en bewegen aansluiten op de eisen die op de arbeidsmarkt aan gediplomeerden worden gesteld. De vraag is wel of dat zo blijft, gezien ontwikkelingen zoals de toenemende aandacht voor sport en bewegen voor gezondheidsdoelen, klantgericht werken en meer samenwerking. Elke gediplomeerde kan daarmee te maken krijgen. Dat geldt ook voor de constatering dat de arbeidsmarkt sport en bewegen zich lijkt te verbreden, waardoor (ook) gediplomeer-

2 Zoals eerder aangegeven, verwachten de werkgevers een lagere uitbreidingsvraag dan via de extrapolatiebenadering is bepaald (zie tabellen 3.3 en 3.4). We gebruiken de lagere werkgeversverwachting om te voorkomen dat de ontwikkeling van de uitbreidingsvraag gunstiger wordt voorgesteld dan die uiteindelijk blijkt te zijn.

3 Tussen 2008 en 2010 was sprake van een jaarlijks stijgende instroom in de mbo en hbo-opleidingen op het gebied van sport en bewegen. Voor het mbo nam de instroom in die periode toe van 5.723 tot 6.487 studenten en voor het hbo van 2.127 naar 2.324.

den te maken kunnen krijgen met nieuwe activiteiten en nieuwe doelgroepen. Het is zaak om in de opleidingen op het gebied van sport en bewegen de studenten hierop voor te bereiden.

4 Kerngegevens mbo-gediplomeerden

In dit hoofdstuk staan de belangrijkste uitkomsten van het onderzoek onder de mbo-gediplomeerden op het gebied van sport en bewegen (verder: sb-gediplomeerden). De tabellen waarnaar wordt verwezen voor de achterliggende data staan in bijlage 2, tenzij anders is aangegeven.

Bestemming na de opleiding

- Twee derde (354) van de mbo-gediplomeerden met een opleiding op het gebied van sport en bewegen (534) start direct na de opleiding of na enige tijd met een vervolgopleiding. Een derde deel (180) stroomt rechtstreeks uit naar de arbeidsmarkt (tabel 2.2).

- Vijftig procent van de sb-gediplomeerden van niveau 4 stroomt door naar een hbo-opleiding die niet is gericht op sport en bewegen (tabel 2.3).
  Veertig procent (92) van degenen die op het moment van enquêteren nog steeds een vervolgopleiding volgen (225), heeft daarnaast een sportgerelateerde functie (Hoofdstuk 2, figuur 1).

Werk

- Van degenen die op het moment van enquêteren actief zijn op de arbeidsmarkt (309), is ruim tachtig procent (255) niet werkloos geweest. De rest is sinds het afstuderen één keer werkloos geweest (tabel 2.15).

- Ruim de helft van de sb-gediplomeerden krijgt werk in de sporteigen sector (tabel 2.9).

- Als sb-gediplomeerden geen sportgerelateerde baan hebben, komt dat vooral omdat ze een dergelijk baan niet hebben gevonden of hun huidige baan interessanter vinden (tabel 2.7).

Baan en functie

- Van alle sb-gediplomeerden heeft 65 procent sinds het afstuderen één of twee banen (gehad) (tabel 2.5). In de meeste gevallen is of was dat een baan als sportinstructeur (tabel 2.8). 26 Gediplomeerden hebben een baan als combinatiefunctionaris.

- Van de gediplomeerden in 2009 op niveau 4 heeft zestig procent een baan op mbo-niveau. Voor dezelfde groep gediplomeerden in 2006 is dat veertig procent (tabel 2.12).

- Gelet op de opleidingseisen zijn de volgende functies typische mbo-functies: sportopbouwwerker, BOS-medewerker, sport- en bewegingsleider, toezichthoudend zwembadmedewerker en sportinstructeur (tabel 2.14).

Aanstelling

- Iets meer dan de helft van de gediplomeerden heeft een vaste aanstelling en tien procent heeft een eigen bedrijf (tabel 2.11).

- Twintig procent van de sb-gediplomeerden op niveau 4 die in 2009 hun diploma hebben behaald, heeft een aanstelling meer dan 32 uur. De rest heeft een kleinere aanstelling. Van de sb-gediplomeerden op niveau 4 in 2006 (die langer op de arbeidsmarkt actief zijn) heeft meer dan de helft een baan van 32 uur of meer (tabel 2.10).

Taken

- Belangrijkste taken in de functies van sb-gediplomeerden (vooral van niveau 4) zijn praktische/uitvoerende taken en instructietaken (lesgeven, trainen). Het minst belangrijk zijn management- en beleidstaken (grafieken 2.1 t/m 2.6).

5 Kerngegevens hbo-gediplomeerden

In dit hoofdstuk staan de belangrijkste uitkomsten van het onderzoek onder de hbo-gediplomeerden van de opleiding sport en bewegen (verder: sb-gediplomeerden). De tabellen waarnaar wordt verwezen voor de achterliggende data, staan in bijlage 3, tenzij anders is aangegeven.

Bestemming na de opleiding

- Ruim zestig procent (253) van de hbo-gediplomeerden met een opleiding op het gebied van sport en bewegen (402) start direct na de opleiding op de arbeidsmarkt. De rest vervolgt hun schoolloopbaan direct of gaat na verloop van tijd weer een opleiding volgen (tabel 3.3).
  Van de hbo'ers die aan een vervolgopleiding deelnemen (66), heeft meer dan de helft (38) daarnaast een sportgerelateerde baan. Dat maakt dat in totaal twee derde (269) van de gediplomeerden actief is op de arbeidsmarkt sport en bewegen (al dan niet in combinatie met een opleiding) en een derde (103) van de sb-gediplomeerden niet (Hoofdstuk 2, figuur 2).

- Bij driekwart van de sb-gediplomeerden die deelneemt aan een vervolgopleiding gaat het om een opleiding die niet is gericht op sport en bewegen (tabel 3.4). In bijna de helft van de gevallen is dat een opleiding op hbo-niveau, en eveneens in bijna de helft van de gevallen op wo-niveau. Bijna zeventig procent van de gediplomeerden die verder leren, volgt een voltijdse opleiding. Een kwart volgt een deeltijdopleiding en de rest een duale variant.

Werk

- Van degenen die actief zijn op de arbeidsmarkt (336), is 75 procent sinds ze hun diploma hebben gehaald niet werkloos geweest. Bij degenen die wel werkloos zijn (geweest) komt dat vooral omdat ze geen werk konden vinden op het gebied van sport en bewegen. Voor de gediplomeerden in 2009 geldt dat in veel sterkere mate dan voor degenen die in 2006 hun diploma hebben gehaald (tabel 3.16).

- Ongeveer veertig procent van de sb-gediplomeerden krijgt een baan in de sport, veertig procent in het onderwijs en de rest in een andere sector (tabel 3.10).

- Als sb-gediplomeerden geen sportgerelateerde baan hebben, komt dat (net als bij de mbo'ers) vooral omdat ze een dergelijke baan niet hebben gevonden of hun huidige baan interessanter vinden (tabel 3.8).

Baan en functie

- Van de sb-gediplomeerden die na hun studie zijn gaan werken, heeft een derde geen of één baan, een derde heeft twee banen en een derde drie banen of meer (tabel 3.6).

- Bijna de helft van de gediplomeerden heeft een baan als docent Lichamelijke Opvoeding of leraar bewegingsonderwijs (tabel 3.9). 44 Gediplomeerden hebben een baan als combinatiefunctionaris.

- Van de gediplomeerden in 2009 heeft meer dan driekwart een baan op hbo-niveau (tabel 3.6).

- Gelet op de opleidingseisen zijn de volgende functies typische hbo-functies: beleidsmedewerker sport, sportopbouwwerker/sportbuurtwerker, bewegingsagoog, docent Lichamelijk Opvoeding, verenigingsondersteuner en manager (sport en bewegen) (tabel 3.15).

Aanstelling

- Iets meer dan de helft van de gediplomeerden heeft een vaste aanstelling en vijf procent heeft een eigen bedrijf (tabel 3.12).

- Bijna zestig procent van de sb-gediplomeerden heeft een aanstelling van meer dan 32 uur, de rest een kleinere aanstelling (tabel 3.11). In de monitor van 2008 was het aandeel gediplomeerden met een aanstelling van meer dan 32 uur lager: 44 procent.

Taken

- Belangrijkste taken in de functies van sb-gediplomeerden zijn praktische/uitvoerende taken, instructietaken (lesgeven, trainen), organisatorische taken en managementtaken. Het minst belangrijk zijn beleidstaken (grafieken 3.1 t/m 3.6).

6 Kerngegevens werkgevers

In dit hoofdstuk staan de belangrijkste uitkomsten van het onderzoek onder werkgevers. De tabellen waarnaar wordt verwezen voor de achterliggende data, staan in bijlage 4.

Arbeidsmarkt sport en bewegen

- In het onderzoek is onderscheid gemaakt tussen de sporteigen sector en overige sectoren, die weer verder zijn onderverdeeld in branches. Gelet op de omvang van de sportgerelateerde werkgelegenheid (in fte), wordt de kern van de arbeidsmarkt sport en bewegen gevormd door de overheidsdiensten op het gebied van sport en het onderwijs (zie overzicht 1).

Overzicht 1 – Arbeidsmarkt sport en bewegen naar sectoren en branches

Sectoren	Branches	Indicatie omvang arbeidsmarkt*
Sporteigen	Sportverenigingen	●
	Fitness	●●
	Zwembranche	●
	Sportbonden en sportondersteuning	.
	Outdoor	.
	Overheidsdiensten m.b.t. sport	●●●●●
	Overige commerciële organisaties op het gebied van sport en bewegen	●
Toerisme en recreatie	-	●
Gezondheidszorg	Ziekenhuizen, revalidatiecentra, gehandicaptenzorg verpleeg- en verzorgingshuizen, thuiszorg, geestelijke gezondheidszorg, gemeentelijke gezondheidsdiensten en Arbodiensten	●
Welzijn	Kinderopvang / buitenschoolse opvang, sociaal-cultureel werk, maatschappelijke opvang en jeugdzorg	.
Onderwijs	Primair onderwijs, voortgezet onderwijs, middelbaar beroepsonderwijs, hoger beroepsonderwijs en universiteit	●●●●
Veiligheid	Politie, defensie, brandweer, justitiële inrichtingen	●●

* *Elke stip staat voor ongeveer vijf procent van de totale werkgelegenheid. Dat geldt niet voor de kleinste stippen zoals bij sportbonden en sportondersteuning. Die geven alleen aan dát er werkgelegenheid is (maar die bedraagt niet meer dan één á twee procent van het totaal).*

- Organisaties in de sectoren veiligheid en overige commerciële organisaties in de sportsector hebben gemiddeld de meeste betaalde medewerkers in dienst met een functie op het gebied van sport en bewegen. Sportverenigingen, welzijnsorganisaties en organisaties in de sector toerisme en recreatie hebben het minst aantal betaalde sb-medewerkers (berekend op basis van tabellen 4.1 en 4.3).

- Functies op het gebied van sport en bewegen die het meest voorkomen in de sporteigen sector zijn zwembadmedewerker en sportinstructeur (tabel 4.7). In de overige sectoren zijn dat vooral docent LO en daarnaast trainer/coach, sportgerelateerde docentfunctie (anders dan docent LO) en sportinstructeur (tabel 4.10).
  Sportbranches met de grootste variatie aan functies zijn de 'overheidsdiensten m.b.t. sport' en 'fitness' (tabellen 4.7 en 4.10).

- De eisen die in de sportbranches worden gesteld aan het minimale opleidingsniveau van medewerkers met een functie op het gebied van sport en bewegen, liggen vaak op mbo-niveau. In de overige sectoren ligt het accent op hbo-niveau (tabel 4.11).

- Zwembaden en sportbonden werken relatief het meest met vaste contracten voor medewerkers met een functie op het gebied van sport en bewegen. Sportverenigingen, outdoor-organisaties en de overheid doen dat het minst. Fitnesscentra werken het meest met tijdelijke contracten en oproepkrachten. Outdoor-organisaties maken veel gebruik van uitzendkrachten en gedetacheerd personeel (tabel 4.5).

Combinatiefunctionarissen

- Combinatiefunctionarissen zijn het vaakst in dienst bij een overheidsdienst op het gebied van sport. Per organisatie gaat het in die sector gemiddeld om 6 fte (tabel 4.8).

- De meest genoemde redenen dat organisaties combinatiefunctionarissen in dienst hebben, zijn (tabel 4.9):
  - een toenemend gebruik van sport en bewegen voor gezondheid (preventie);
  - een toenemend gebruik van sport en bewegen voor maatschappelijke en sociale doelen (zoals participatie, cohesie, maatschappelijke stages et cetera);
  - meer samenwerking met andere sectoren;
  - meer samenwerking met niet-commerciële aanbieders van sport en bewegen.

Ontwikkeling van de formatie

- In 36 procent van de organisaties in de sporteigen sector met betaalde sb-functies, is de afgelopen vijf jaar de formatie van die functies toegenomen. In de overige sectoren geldt dat voor 45 procent van de organisaties (tabel 4.13).

- Bijna twintig procent van de organisaties verwacht dat de komende vijf jaar het aantal betaalde medewerkers met een sport en bewegenfunctie zal toenemen (tabel 4.22). In 2008 werd dat door bijna 40 procent van de organisaties verwacht. Meest genoemde redenen (in 2011) daarvoor in de sporteigen sector zijn een toename van het aantal leden, het aanbieden van nieuwe activiteiten, (verdergaande) professionalisering van de organisatie en het aanboren van nieuwe doelgroepen. In de overige sectoren wordt het meest gewezen op de stijging van het aantal studenten, het aanbieden van nieuwe activiteiten en de (verdergaande) professionalisering van de organisatie (tabel 4.23).

- Een klein deel van de organisaties verwacht dat het aantal betaalde sport en bewegenfuncties zal afnemen: dat geldt voor zes procent van de organisaties in de sporteigen sector en voor 18 procent van de organisaties in de overige sectoren (tabel 4.22). Volgens de responden-

ten in de sporteigen sector komt dat vooral door het wegvallen van subsidiestromen. Ook in de overige sectoren wordt dat als verklaring gegeven, maar daarnaast wordt aangegeven dat dit te maken heeft met de daling van studentenaantallen en andere factoren (tabel 4.24).

- Ruim veertig procent van de organisaties met betaalde sb-functies verwacht de komende vijf jaar behoefte te hebben aan nieuwe medewerkers vanwege de vervanging van zittende medewerkers (tabellen 4.26 en 4.27). Dat geldt relatief het minst in de sector welzijn, maar dit betreft een klein aantal organisaties. De vervangingsvraag is relatief het hoogst bij de branche overige commerciële organisaties, sportverenigingen, veiligheid en toerisme en recreatie (in alle gevallen geldt dit voor meer dan vijftig procent van de organisaties).

Vacatures

- Bijna tachtig procent (232) van de organisaties met sport en bewegenfuncties (293) had de afgelopen vijf jaar één of meer vacatures voor deze functies. In de sporteigen sector waren dat gemiddeld vijftien vacatures per organisatie, in de overige sectoren gemiddeld zeven (tabel 4.14). Redenen voor deze vacatures waren uitbreiding van de formatie (in 45 procent van de organisaties) en vervanging van medewerkers (in 78 procent van de organisaties) (tabel 4.15).

- In ruim zestig procent van de organisaties was de vacature geschikt voor schoolverlaters met een opleiding op het gebied van sport en bewegen. Dit geldt zowel voor de sporteigen sector als de overige sectoren (tabel 4.18).

- De meeste organisaties hadden geen moeite hun vacatures te vervullen (tabel 4.16). Als dat wel het geval was, lag dat vaak aan de omvang van de vacature, die te klein was om aantrekkelijk te zijn voor een sollicitant. Andere knelpunten waren dat het niet mogelijk was het salaris te betalen dat de sollicitanten vroegen en de onregelmatige werktijden, waardoor de organisatie niet aantrekkelijk genoeg was. In de sportbranches wordt ook relatief vaak gewezen op het geringe aanbod van geschikt personeel, gezien het niveau van hun opleiding. Dat was het geval in dertig procent van de organisaties met een vacature op het gebied van sport en bewegen (tabel 4.20).

- Om vacatures te vervullen, maken organisaties het meest gebruik van hun eigen netwerk en de eigen website van de organisatie. Andere kanalen die relatief vaak worden gebruikt zijn advertenties in kranten of vakbladen en contacten met roc's en hogescholen (tabel 4.21).

Ontwikkelingen (tabel 4.25)

- Bijna de helft van de organisaties uit alle sectoren samen heeft momenteel te maken met een terugloop van structurele financiële middelen.

- In de sporteigen sector hebben relatief veel organisaties (meer dan een kwart) te maken met:
  - meer concurrentie van commerciële aanbieders van sport en bewegen;
  - meer samenwerking met andere sectoren;
  - een toenemende behoefte aan flexibel inzetbare medewerkers;
  - meer samenwerking met niet-commerciële aanbieders van sport en bewegen;
  - een toenemend gebruik van sport en bewegen voor gezondheid;
  - meer klantgericht werken, meer ingaan op individuele vragen van klanten.

- Ontwikkelingen waarmee de meeste organisaties (eveneens meer dan een kwart) in de overige sectoren te maken hebben, zijn meer samenwerking met andere sectoren en een toenemend gebruik van sport en bewegen voor gezondheid.

Bijlagen

Bijlage 1 - Verantwoording onderzoeksaanpak

1 Inleiding

1.1 Achtergronden en doelstelling AMMS

In 2008 heeft het Kenniscentrum Beroepsonderwijs Arbeidsmarkt (KBA) de Arbeidsmarktmonitor Sport (AMMS) uitgevoerd. Dit onderzoek kan worden beschouwd als een eerste meting, na een nulmeting in 2006, uitgevoerd door de onderzoekscombinatie van IVA en het WJH Mulier Instituut. Uit de AMMS 2008 bleek dat de arbeidsmarkt voor sport en bewegen redelijk in evenwicht is. Tegelijkertijd is dit evenwicht broos: bij een verdere toestroom van studenten is een overschot op de arbeidsmarkt zeker denkbaar. Calibris, kenniscentrum voor leren in de praktijk in Zorg, Welzijn en Sport, NOC*NSF en het ALODO (de gezamenlijk hbo-opleidingen op het gebied van sport en bewegen), achten het daarom van groot belang om de arbeidsmarkt voor sport en bewegen goed te volgen. Op verzoek van deze organisaties heeft het KBA de Arbeidsmarktmonitor Sport 2011 uitgevoerd.

Uitgangspunt is dat de onderzoeksmethodiek en de vraagstelling van de AMMS 2011 zo veel mogelijk gelijk zijn aan die van de AMMS 2008, zodat de uitkomsten van beide metingen optimaal met elkaar kunnen worden vergeleken. Net als binnen de AMMS 2008 wordt er een onderscheid gemaakt tussen het werkgeversperspectief en het afgestudeerdenperspectief. De werkgevers zijn daarbij wederom gericht geselecteerd om zo veel mogelijk te kunnen sturen op de samenstelling en representativiteit van steekproef en responsgroep. Ook wordt er in deze monitor weer primair gebruik gemaakt van ‘eigen data’ en niet van secundaire analyse op bestaande gegevens over afgestudeerden op het gebied van sport en bewegen. Meer details over de onderzoeksopzet zijn te vinden in paragraaf 1.3.

In het verlengde van de doelstelling van de AMMS 2008 kan het doel van de AMMS 2011 als volgt worden omschreven:

1. het geven van een kwantitatief en kwalitatief beeld van de arbeidsmarkt in 2011 voor sportgerelateerde functies op mbo- en hbo-niveau; de aansluiting tussen sportopleidingen (verder: sb-opleidingen) en sportarbeidsmarkt staat hierbij centraal;

2. het zichtbaar maken van ontwikkelingen op de sportarbeidsmarkt anno 2011 door:
   a. een retrospectieve vergelijking van de bevindingen uit de AMMS 2011 met de bevindingen uit de AMMS 2008 en waar mogelijk de AMMS 2006;
   b. werkgevers te vragen naar huidige en toekomstige ontwikkelingen binnen de sportarbeidsmarkt en de omgeving daarvan en de verwachte impact van deze ontwikkelingen op de arbeidsmarktvraag;

3. op basis van de uitkomsten bij voorgaande punten gebruikswaarde genereren voor:
   a. de professionalisering van de sportarbeidsmarkt;
   b. kwaliteit en kwantiteit van het opleidingenaanbod.

1.2 Probleemstelling en onderzoeksvragen

Centraal in de AMMS staat de vraag naar de aansluiting tussen sb-opleidingen enerzijds (aanbodzijde) en de arbeidsmarktbehoefte aan afgestudeerden van deze opleidingen anderzijds (vraagzijde). Deze centrale vraagstelling is uitgewerkt in de volgende onderzoeksvragen:

1. Wat is het volume van de arbeidsmarkt voor sport en bewegen anno 2011 en hoe is de werkgelegenheid binnen dit arbeidsmarktsegment verdeeld over de diverse sectoren binnen dit arbeidsmarktsegment?
2. Hoe heeft het volume van de arbeidsmarkt voor sport en bewegen zich ontwikkeld in de periode 2008-2011, zowel in algemene zin als op het niveau van de diverse sectoren binnen de arbeidsmarkt voor sport en bewegen?
3. Hoe zal het volume van de arbeidsmarkt voor sport en bewegen zich naar verwachting ontwikkelen in de periode 2011-2015, zowel in algemene zin als op het niveau van de diverse sectoren binnen de arbeidsmarkt voor sport en bewegen?
4. Hoe ziet de loopbaan van gediplomeerden van mbo- en hbo-opleidingen sport en bewegen eruit na het beëindigen van hun initiële beroepsopleiding:
   - In welke mate kiezen zij ervoor om verder te leren, te gaan werken of raken zij werkloos?
   - In welke mate kiezen zij voor sportgerelateerde vervolgopleidingen, in welke mate komen zij terecht in sportgerelateerde functies?
5. In welke mate is er sprake van een kwantitatieve aansluiting tussen de arbeidsmarktvraag naar sportgerelateerde functionarissen (vraagkant) en de gediplomeerde uitstroom uit de opleidingen sport en bewegen op mbo- en hbo-niveau (aanbodskant)?
6. Welke ontwikkelingen in de samenleving doen zich voor die van invloed zijn op de sportarbeidsmarkt en in het bijzonder op de aansluiting tussen vraag en aanbod op deze arbeidsmarkt?
7. In welke mate vragen de onderzoeksbevindingen ten aanzien van vraag 1 tot en met 6 om aanpassingen binnen de bestaande mbo- en hbo-opleidingen op het gebied van sport en bewegen?

1.3 Opzet van het onderzoek

De onderzoeksopzet en vraagstelling van de AMMS 2011 zijn in hoofdlijnen dezelfde als die van de AMMS 2008. Zoals in paragraaf 1.1 al is aangegeven kent de AMMS 2011 de volgende twee onderscheiden invalshoeken:
- het afgestudeerdenperspectief, en
- het werkgeversperspectief.

Onderzoek onder afgestudeerden

In de AMMS 2011 zijn de mbo- en hbo-afgestudeerden benaderd voor deelname aan een web-based enquête. De contactgegevens van de respondenten zijn verkregen via de mbo- en hbo-instellingen, die opleidingen op het gebied van sport en bewegen aanbieden. In paragraaf 2.3 en 3.3 wordt ingegaan op de respons en representativiteit van de enquêtes onder respectievelijk afgestudeerden van mbo- en hbo-opleidingen op het gebied van sport en bewegen.

De AMMS 2011 richt zich op gediplomeerden van mbo- en hbo-opleidingen op het gebied van sport en bewegen die afkomstig zijn uit twee afstudeercohorten: gediplomeerden die in 2006 de opleiding hebben verlaten (cohort 2005-2006) en gediplomeerden die in 2009 zijn vertrokken (cohort 2008-2009).

Met de keuze voor de genoemde afstudeercohorten kan zowel inzicht verkregen worden in de maatschappelijke positie van afgestudeerden betrekkelijk kort na hun afstuderen (circa 1 jaar na het behalen van het diploma van de initiële beroepsopleiding op het gebied van sport en bewegen) als na een wat langere periode: (circa 4 jaar na het behalen van het diploma van de initiële beroepsopleiding).

Naar aanleiding van de ervaring met de monitor 2008 is besloten de AMMS 2011 uitsluitend te richten op de (aansluiting tussen vraag en aanbod op de) arbeidsmarkt voor sport en bewegen. Zo zijn in de enquête voor gediplomeerden de vragen over stages en schoolbeleving komen te vervallen. In de enquête voor de werkgevers zijn eveneens de vragen over stages geschrapt, maar ook de vragen over het opleidingsbeleid in de organisatie.

Een en ander houdt in dat bij de respondenten gegevens zijn verzameld over de volgende thema's:
- uitstroombestemming: werk, vervolgopleiding, werkloosheid;
- functiekenmerken van baan c.q. banen (o.a. functiebenaming, gevraagd opleidingsniveau, functie-omvang, vrijwillig/betaald);
- kenmerken initiële beroepsopleiding (mbo: niveau 2-3-4; hbo: ALO, overige sb-opleidingen);
- beroepsrendement: mate van doorstroom naar sportgerelateerde banen en vervolgopleidingen;
- combinatiefuncties sport en bewegen.

Onderzoek onder werkgevers

Voor het onderzoek onder de werkgevers is gebruik gemaakt van een e-mailenquête met een gestandaardiseerde vragenlijst. In eerste instantie was het idee om een telefonische enquête onder werkgevers te houden. Het aan de telefoon krijgen van de juiste persoon binnen de organisatie met kennis over zaken waarover geënquêteerd werd, bleek echter een lastige klus (vooral door de drukke agenda's van de respondenten). Vandaar dat in het beginstadium van het proces de methode is veranderd. Er is telefonisch kort geïnformeerd of de respondent interesse had in deelname aan het onderzoek. Bij een positief antwoord werd de enquête opgestuurd via e-mail, zodat de respondent in zijn of haar eigen tijd rustig de vragen kon doorlopen. In paragraaf 4.3 wordt ingegaan op de respons en representativiteit van de enquêtes onder de werkgevers.

Voor de contactgegevens van deze organisaties is gebruikgemaakt van het leerbedrijvenbestand van Calibris en van de verenigingslijsten van de diverse sportbonden. Wanneer bepaalde typen organisaties onvoldoende vertegenwoordigd waren in het steekproefbestand, zijn van deze typen organisaties via internet extra organisaties gezocht.

Bij de uitvoering van de monitor 2008 is gebleken dat de vragenlijst voor werkgevers een (te) hoog detailniveau had. Daarom is de vragenlijst voor de AMMS 2011 ingekort en vereenvou-

digd. Net als bij de enquête onder mbo-afgestudeerden ligt de focus in de vragenlijst voor werkgevers op de arbeidsmarkt voor sport en bewegen. Vragen over de beroepspraktijkvorming (stages) en opleidingsbeleid zijn komen te vervallen. Ook zijn vragen komen te vervallen die weinig toegevoegde waarde hebben, bijvoorbeeld omdat het onwaarschijnlijk is dat zich tussen 2008 en (begin) 2011 veranderingen hebben voorgedaan. Te denken valt hierbij ook aan de vragen over de kerntaken van en de opleidingseisen voor specifieke sportgerelateerde functies. De vragenlijst is vereenvoudigd door onder meer de functiespecifieke vragen toe te spitsen op één functie in de organisatie (namelijk de functie met de meeste fte's). De vragen die betrekking hebben op combinatie- en BOS-functies zijn gehandhaafd.
Met deze ingrepen is beoogd de last voor respondenten te beperkten, de respons te verhogen en de kosten binnen de perken te houden, zonder dat de beantwoording van de onderzoeksvragen en de vergelijkbaarheid met de monitor 2008 in het geding komt.

Aan de werkgevers is informatie gevraagd over de volgende aspecten:
a. Organisatiekenmerken, o.a.:
   - soort organisatie;
   - aantal fte / aantal personen;
   - aandeel werknemers met een sportgerelateerde functie op totale formatie;
   - procentueel aandeel sportgerelateerde functies binnen de organisatie.
b. Functiekenmerken:
   - functiebenamingen sportgerelateerde functies;
   - dienstverband: betaald werk (in de vragenlijst gedefinieerd als medewerkers die een arbeidscontract hebben en ten minste 1.500 euro per jaar verdienen).
   - functie-omvang;
   - opleidingseisen voor sportgerelateerde functie met meeste fte's (vmbo, mbo, hbo, wo, branche/bondsopleiding).
c. Vacatures in afgelopen 5 jaar: volume, functiecategorieën, aandeel uitbreidingsvraag, aandeel vervangingsvraag, mate van vervulbaarheid, gebruikte wervingskanalen.
d. Inschatting van ontwikkeling van sportgerelateerde formatie binnen eigen organisatie in de komende 5 jaar: volume, functiecategorieën, aandeel uitbreidingsvraag, aandeel vervangingsvraag, benoemen meest bepalende factoren voor groei/krimp van sportgerelateerde formatie.

Macrobestanden

Naast de bevindingen uit de diverse deelonderzoeken onder afgestudeerden en werkgevers maakt de AMMS 2011 gebruik van databestanden op macroniveau van o.a. DUO, HBO Raad en het CBS. Deze bestanden op macroniveau dienen enerzijds als een check op de representativiteit van de onderzoeksbevindingen en vormen anderzijds de grondslag voor het extrapoleren van de bevindingen uit de diverse enquêtes naar het populatieniveau, i.c. de arbeidsmarkt voor sport en bewegen.

2. Onderzoek mbo'ers

2.1 Inleiding

In deze paragraaf wordt het onderzoek toegelicht onder afgestudeerde mbo'ers van de opleiding Sport en Bewegen. Aan bod komen de achterliggende gegevens van de steekproef en de respons, representativiteit en betrouwbaarheid van de gegevens.

2.2 Macrogegevens afgestudeerden mbo-opleiding Sport en Bewegen

Tabel 2.1 bevat informatie over de omvang van de jaarlijkse gediplomeerde uitstroom op niveau 2, 3 en 4 aan de mbo-opleiding Sport en Bewegen in de periode 2006-2009. Deze cijfers zijn afkomstig van DUO.

Tabel 2.1 – Uitstroom aantal gediplomeerde schoolverlaters mbo-opleiding Sport en Bewegen[4]

	2006	2007	2008	2009
Niveau 2: Sport- en bewegingsbegeleider	485	606	650	615
Niveau 3: Sport- en bewegingsleider	325	461	626	742
Niveau 4: Sport- en bewegingscoördinator	1.465	1.621	1.871	1.923
Totaal	2.275	2.688	3.147	3.280

Bron: DUO (http://www.basisgegevensonderwijs.nl/bestanden/mbo/mbodip.zip, 20 juli 2011).

Aan de kant van de gediplomeerde uitstroom is sprake van een stijging van het aantal gediplomeerden met circa 44 procent. De stijging is het sterkst bij de opleidingen op niveau 3 (128 procent). De groei in de periode 2006-2009 neemt wel elk jaar af voor alle niveaus, waarbij er op niveau 2 zelfs een daling van de gediplomeerde uitstroom is waar te nemen in het laatste jaar.

2.3 Respons en representativiteit

Respons

Afgestudeerden van de mbo-opleidingen Sport en Bewegen van de jaargangen 2005-2006 en 2008-2009 zijn in de periode half maart tot en met half juli benaderd voor een interview. Daarbij is gevraagd naar de gevolgde (voor)opleiding, stage, vervolgopleiding, loopbaangeschiedenis, de huidige functie(s) en de daarvoor gevraagde opleidingseisen, en naar eventuele periode(s) zonder werk.

4 De aantallen voor 2006 en 2007 verschillen met die uit de Arbeidsmarktmonitor Sport 2008. In de door het CFI geleverde gegevens waren destijds enkel de bol en bbl-studenten verwerkt. De extranei waren niet bekend en zijn derhalve buiten beschouwing gelaten. Omdat deze laatste categorie gediplomeerden echter ook een onderdeel vormt van de arbeidsmarkt, zijn ditmaal deze uitstromers wel meegenomen.

In eerste instantie was het de bedoeling om de gediplomeerden via e-mail te benaderen. Deze gegevens bleken echter bij veel roc's niet te zijn opgeslagen of niet beschikbaar vanwege privacyredenen. Vandaar dat er naast het gebruik van e-mailadressen ook veel respondenten via de post (door de roc's zelf) en telefonisch zijn benaderd. In tabel 2.2 wordt een overzicht gegeven van de opbrengsten van elke methode. Overigens is er via e-mail en telefoon ook gerappelleerd, waardoor sommige respondenten met twee of zelfs alle drie de methoden zijn benaderd. In verband met dubbeltellingen zijn de getallen in de kolom 'bruto respons' daarom niet op te tellen.

Tabel 2.2 – Respons mbo afgestudeerden naar methode van benadering

Methode	Bruto respons	Daadwerkelijke medewerking
Post	1.627	98 (6%)
E-mail	393	43 (11%)
Telefoon	1.743	474 (27%)
Totaal	-	615

Wat opvalt, is de vrij lage respons bij de post (6 procent) en e-mailmethode (11 procent). Het responspercentage bij de mensen die via de telefoon zijn benaderd ligt met 27 procent op een normaal niveau.
Een voor de hand liggende reden voor de grote non-respons bij de mensen die via de post zijn benaderd, is een verkeerde adressering door eventueel verouderde gegevens. Er is hier echter geen verdere informatie over bekend.
Van de e-mailadressen bleek 25 procent verouderd (dat wil zeggen dat het contact resulteerde in een bounce mail). Waarschijnlijk is dit een onderschatting van de daadwerkelijk verouderde adressen. Er zaten veel e-mailadressen in het bestand met wat dubieuze namen. Verondersteld kan worden dat deze adressen niet meer gebruikt worden naarmate de geadresseerde ouder wordt. Meer concrete informatie over de non-respons is voor deze groep echter onbekend.
De grootste reden van de non-respons bij de telefonische benadering, ongeveer 70 procent, is het niet kunnen bereiken van de respondent door een foutief telefoonnummer (telefoonnummer buiten gebruik of gekoppeld aan een andere gebruiker die niet bekend is met de beoogde respondent) of het feit dat er niet opgenomen werd. Het overige deel van de non-respons wordt veroorzaakt door uiteenlopende redenen als geen tijd, geen interesse, geen vertrouwen in de anonimiteit et cetera.

Naast het probleem van de grote non-respons is een ander punt van zorg het feit dat veel respondenten een ander afstudeerjaar hebben ingevuld dan welke voor dit onderzoek relevant zijn. De reden voor deze discrepantie is niet bekend. Wellicht hebben de roc's gegevens doorgestuurd van een verkeerd cohort. Wellicht weten de respondenten niet precies meer in welk jaar ze hun diploma hebben behaald. Er is voor gekozen om afstudeerjaar 2004 en 2007 bij het cohort 2005-2006 in te delen en 2010 bij 2008-2009. Alle respondenten die geen afstudeerdatum ingevuld hebben of ingevuld hebben voor 2004 of na 2010 te zijn afgestudeerd, zijn verwijderd. Ook respondenten die minder dan de helft van de vragen hebben beantwoord zijn uit de sample gehaald. Van de 615 respondenten blijven er 534 over. In tabel 2.3 wordt weergegeven hoe deze respondenten zijn onderverdeeld naar cohort.

Tabel 2.3 – Respons mbo afgestudeerden naar cohort

Afstudeerjaar	Deel van totaal	Aantal (n)
2005 - 2006	34%	181
2008 - 2009	66%	353
Totaal	100%	534

De totale bereikte steekproef valt met 534 respondenten lager uit dan de vooraf beoogde steekproef. Vooral wat betreft het uitstroomcohort 2005-2006 is het bereikte aantal respondenten enigszins lager dan wenselijk. De verdeling van de respons over de afstudeerjaren is daarom scheef; zie tabel 2.3. Voor een deel heeft dit te maken met de kwaliteit van de aangeleverde gegevens door de deelnemende opleidingen Sport en Bewegen. Deze bleken vooral voor het cohort 2005-2006 voor een groot deel verouderd.

Achtergrondkenmerken van de respondenten

In tabellen 2.4 en 2.5 wordt de samenstelling getoond van de steekproef uit dit onderzoek naar diverse achtergrondkenmerken. Ruim de helft (62 procent) van de respondenten is man. De afgestudeerden van de mbo-opleidingen Sport en Bewegen op alle niveaus zijn voor het grootste deel afkomstig van het vmbo of de voorlopers van het vmbo (mavo en vbo). Een enkeling komt van het havo (alleen niveau 3 en 4) en niemand heeft vwo als vooropleiding. De groep studenten met mbo als vooropleiding is met 7 procent iets groter dan uit die uit de voorgaande monitor (3 procent). Opvallend is dat de instroom van zogenoemde SDV-opleidingen (Sport, Dienstverlening, Veiligheid) gedaald is ten opzichte van de cijfers uit de voorgaande sportmonitor: van 2 procent naar 1 procent. Verwacht werd dat deze relatief jonge opleidingen een hoger aandeel zouden krijgen in de toekomst vanwege de toename van het aantal SDV-opleidingen in het vmbo. Dat is niet gebeurd.

Tabel 2.4 – Achtergrondkenmerken van de respondenten

	2005-2006	2008-2009	Totaal
Niveau 2: Sport- en bewegingsbegeleider	7%	8%	8%
Niveau 3: Sport- en bewegingsleider	9%	9%	9%
Niveau 4: Sport- en bewegingscoördinator	84%	83%	83%
Totaal	100%	100%	100%

Tabel 2.5 – Achtergrondkenmerken van de respondenten

	2005-2006			2008-2009			Totaal
	Niveau 2	Niveau 3	Niveau 4	Niveau 2	Niveau 3	Niveau 4	
Geslacht							
Man	85%	67%	64%	67%	71%	58%	62%
Vrouw	15%	33%	36%	33%	29%	42%	38%
Leerweg							
BOL	92%	81%	98%	86%	84%	94%	94%
BBL	8%	19%	2%	14%	16%	6%	6%
Vooropleiding							
Vmbo SDV	0%	0%	0%	4%	0%	2%	1%
Vmbo - theoretische leerweg	23%	19%	13%	18%	53%	60%	42%
Vmbo - kaderberoepsgerichte leerweg	15%	25%	4%	14%	13%	12%	10%
Vmbo overig	23%	6%	3%	46%	6%	4%	7%
Vbo	0%	6%	9%	0%	0%	2%	4%
Mavo	15%	44%	61%	7%	6%	7%	24%
Havo	0%	0%	9%	0%	13%	10%	8%
Vwo	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%
Mbo	23%	0%	8%	4%	9%	5%	7%
Anders	0%	0%	3%	11%	3%	2%	3%
N	13	16	152	28	32	293	534

De overgrote meerderheid van de deelnemers uit de responsgroep heeft een sb-opleiding gevolgd in de bol-variant. Tevens heeft de meerderheid, ruim 80 procent, een opleiding gevolgd op niveau 4.

Representativiteit en betrouwbaarheid van de onderzoeksgegevens

Met een netto respons van 534 deelnemers, waarvan 181 deelnemers uit het afstudeercohort 2005-2006 en 353 uit het cohort 2008-2009, voldoet de respons aan de eisen voor een betrouwbaarheidsniveau van 98 procent voor een populatie van 5.555 afgestudeerden (2.275 in 2006 en 3.280 in 2009). Als vervolgens naar de twee afstudeerjaren afzonderlijk wordt gekeken dan loopt dit op van 83 procent in 2005-2006 tot 95 procent in 2008-2009. Uitspraken over de totale groep zijn dus zeer betrouwbaar, terwijl uitspraken per afstudeerjaar redelijk betrouwbaar zijn.

In tabellen 2.6 en 2.7 wordt een overzicht gegeven van enkele achtergrondkenmerken van de populatie. Net als in de responsgroep zijn er meer niveau 4 gediplomeerden (61 procent) dan niveau 2 (20 procent) en 3 (19 procent). Ook zijn er meer bol-studenten (99 procent) dan bbl-studenten en zijn de mannen in de meerderheid (67 procent). Met behulp van de Chi-kwadraat toets kan gecontroleerd worden of de verdeling in de responsgroep representatief is voor de gehele populatie.
Hoewel uit de gegevens blijkt dat niveau 4 gediplomeerden binnen de populatie de grootste groep vormen is deze groep in de responsgroep toch te groot. Ook de bbl-studenten zijn in de responsgroep oververtegenwoordigd. De verdeling man/vrouw is daarentegen wel representa-

tief[5]. Bij het bekijken van de resultaten van het onderzoek dient goed in het achterhoofd gehouden te worden dat de responsgroep voor sommige kenmerken niet representatief is.

Tabel 2.6 – Populatie naar opleidingsniveau

	2005-2006	2008-2009	Totaal
Niveau 2: Sport- en bewegingsbegeleider	21%	19%	20%
Niveau 3: Sport- en bewegingsleider	14%	23%	19%
Niveau 4: Sport- en bewegingscoördinator	64%	59%	61%
Totaal	100%	100%	100%

Bron: DUO (http://www.basisgegevensonderwijs.nl/bestanden/mbo/mbodip.zip, 20 juli 2011).

Tabel 2.7 – Populatie naar geslacht en leerweg

	2005-2006			2008-2009			Totaal
	Niveau 2	Niveau 3	Niveau 4	Niveau 2	Niveau 3	Niveau 4	
Geslacht				Niveau 2	Niveau 3	Niveau 4	
Man	77%	67%	62%	75%	68%	65%	67%
Vrouw	23%	33%	38%	25%	32%	35%	33%
Leerweg							
BOL	100%	99%	100%	100%	96%	100%	99%
BBL	0%	1%	0%	0%	4%	0%	1%

Bron: DUO (http://www.basisgegevensonderwijs.nl/bestanden/mbo/mbodip.zip, 20 juli 2011).

3. Onderzoek hbo'ers

3.1 Inleiding

In deze paragraaf verantwoorden we de uitvoering van het onderzoek onder afgestudeerden met een hbo-opleiding op het gebied van sport en bewegen. Na de gegevens over het totaal aantal afgestudeerden, komen de respons en representativiteit aan de orde.

3.2 Macrogegevens afgestudeerden hbo-sportopleidingen

Tabel 3.1 bevat informatie over het aantal studenten dat in de periode 2005-2009 afstudeerde aan een hbo-sportopleiding op één van de zes Nederlandse hbo-sportinstituten (Alo's). Over het geheel is sprake van een stijging van de gediplomeerde uitstroom met circa 87 procent. Vooral bij de overige hbo-sportopleidingen valt de sterke groei op (212 procent).

5 Berekende Chi-kwadraat (0,96) is kleiner dan de kritische waarde (3,84) bij de man/vrouw verdeling, dus geen significant verschil en derhalve een representatieve verdeling. Voor de andere kenmerken is de Chi-kwadraat groter dan de kritische waarde.

Tabel 3.1 – Uitstroom aantal gediplomeerde schoolverlaters hbo-sportopleidingen naar jaar van afstuderen

Aantal afgestudeerden	2005	2006	2007	2008	2009
Lerarenopleidingen LO	608	641	677	720	904
Overige hbo-sportopleidingen	189	394	348	491	589
Totaal	797	1.035	1.025	1.211	1.493

Bron: HBO Raad (http://www.hbo-raad.nl/hbo-raad/feiten-en-cijfers/doc_download/1127-diplomas-2009-draaitabel, 15 juni 2011)

3.3 Respons en representativiteit

Respons

Afgestudeerden aan hbo-sportopleidingen van de uitstroomcohorten 2005-2006 en 2008- 2009 zijn in juni en juli benaderd voor een telefonisch interview. Daarin is gevraagd naar de gevolgde (voor)opleiding, stage, vervolgopleiding, loopbaangeschiedenis, huidige functie(s) en daarvoor gevraagde opleidingseisen, alsook naar eventuele perioden zonder werk.

Net als bij de mbo'ers was het in eerste instantie de bedoeling om de gediplomeerden via e-mail te benaderen. Deze gegevens bleken echter bij veel hogescholen niet te zijn opgeslagen of vanwege privacyredenen niet beschikbaar. Vandaar dat er naast het gebruik van e-mailadressen ook veel respondenten via de post (door de hogescholen zelf) en telefonisch zijn benaderd. In tabel 3.2 wordt een overzicht gegeven van de opbrengsten van elke methode. Overigens is er via e-mail en telefoon ook gerappelleerd, waardoor sommige respondenten met twee of zelfs alle drie de methoden zijn benaderd. In verband met dubbeltellingen zijn de getallen in de kolom 'Bruto respons' daarom niet op te tellen.

Tabel 3.2 – Respons hbo afgestudeerden naar methode van benadering

Methode	Bruto respons	Daadwerkelijke medewerking
Post	923	56 (6%)
E-mail	573	86 (15%)
Telefoon	870	282 (32%)
Totaal	-	424

Wat opvalt, is de wederom lage respons bij de post (6 procent) en e-mailmethode (15 procent). Het responspercentage bij de mensen die via de telefoon zijn benaderd, ligt daarentegen met 32 procent op een hoog niveau. De precieze oorzaak voor de grote non-respons van de mensen die via de post zijn benaderd is niet bekend. Mogelijk is er sprake van verkeerde adressering door eventueel verouderde gegevens. Van de e-mailadressen bleek 31 procent verouderd (dat wil zeggen dat het contact resulteerde in een bounce mail). Meer concrete informatie over de non-respons is voor deze groep ook onbekend.

De grootste reden van de non-respons bij de telefonische benadering, ongeveer 96 procent, is het niet kunnen bereiken van de respondent door een foutief telefoonnummer (telefoonnummer buiten gebruik of gekoppeld aan een andere gebruiker die niet bekend is met de beoogde respondent) of het feit dat er niet opgenomen werd. Het overige deel van de non-respons wordt veroorzaakt door uiteenlopende redenen als geen tijd, geen interesse, geen vertrouwen in de anonimiteit et cetera

Enkele respondenten hebben een ander afstudeerjaar ingevuld dan welke voor dit onderzoek relevant zijn. De reden voor deze discrepantie is niet bekend. Het kan zijn dat de hogescholen gegevens hebben doorgestuurd van een verkeerd cohort, of dat respondenten niet precies meer weten in welk jaar ze hun diploma hebben behaald. Er is voor gekozen om afstudeerjaar 2004 en 2007 bij het cohort 2005-2006 in te delen en 2010 bij 2008-2009. Alle respondenten die geen afstudeerdatum ingevuld hebben of ingevuld hebben voor 2004 of na 2010 te zijn afgestudeerd zijn verwijderd. Ook respondenten die minder dan de helft van de vragen hebben beantwoord zijn uit de sample gehaald. Van de 424 respondenten blijven er nu 402 over. In tabel 3.3 wordt weergegeven hoe deze respondenten zijn onderverdeeld naar cohort.

Tabel 3.3 – Respons hbo afgestudeerden naar cohort

Afstudeerjaar	Deel van totaal	Aantal (n)
2005-2006	42%	167
2008-2009	58%	235
Totaal	100%	402

Met het bereikte aantal respondenten van 402 is de totale steekproef iets lager uitgevallen. Het ontbreekt met name aan respondenten uit het cohort 2005-2006, waardoor de respondenten ongelijk over beide leerjaren zijn verdeeld.

De scheve verdeling over de afstudeerjaren heeft voor een groot deel te maken met kwaliteit van de aangeleverde gegevens. Deze bleken vooral voor het cohort 2005-2006 voor een groot deel verouderd. Bovendien zijn van enkele instituten helemaal geen contactgegevens ontvangen, waardoor het zeer moeilijk werd de beoogde respons te halen.

Achtergrondkenmerken van de respondenten

In tabel 3.4 wordt de samenstelling vertoond van de steekproef uit dit onderzoek naar enkele achtergrondkenmerken. Ruim de helft (56 procent) van de respondenten is man. Als vooropleiding hebben afgestudeerden aan hbo-sportopleidingen doorgaans de havo gevolgd (60 procent) ongeveer gelijk aan het percentage in de voorgaande sportmonitor (61 procent). In de voorgaande sportmonitor werd opgemerkt dat het aantal afgestudeerden met een mbo vooropleiding aan het stijgen was (van 12 procent voor het cohort 2003-2004 naar 19 procent voor cohort 2006-2007). Dit aantal is voor het cohort 2008-2009 wederom sterk gestegen naar 29 procent. Tot slot komt 15 procent uit het vwo.

Van de afgestudeerden volgde 58 procent een lerarenopleidingen LO. Dat is een stuk minder dan de 80 procent in de voorgaande sportmonitor. Voor dit vragenlijstonderzoek zijn respondenten benaderd bij vijf verschillende hbo-sportinstituten; van een deel van hen zijn geen gegevens ontvangen.

Tabel 3.4 – Achtergrondkenmerken van de respondenten

	2005-2006 (N=167)	2008-2009 (N=235)	Totaal (N=402)
Geslacht			
Man	54%	58%	56%
Vrouw	46%	42%	44%
Vooropleiding			
Havo	64%	58%	60%
Vwo	18%	14%	15%
Mbo CIOS / Sport en Bewegen	10%	20%	16%
Mbo overig	9%	9%	9%
Anders	8%	5%	6%
Opleiding			
Lerarenopleidingen LO	62%	52%	56%
Overige hbo-sportopleidingen	38%	48%	44%
Instituut			
Haagse Hogeschool	6%	7%	7%
HAN	15%	14%	14%
Hanzehogeschool	44%	57%	51%
Hogeschool van Amsterdam	1%	3%	2%
Windesheim	32%	16%	23%
Onbekend	2%	4%	3%

Representativiteit en betrouwbaarheid van de onderzoeksgegevens

Door de gegevens uit paragraaf 3.2 te koppelen aan de gerealiseerde respons kunnen eerst uitspraken worden gedaan over de betrouwbaarheid van het onderzoek. De totale populatie afgestudeerden aan de hbo-sportopleidingen in de twee afstudeerjaren bestaat uit 1.035 + 1.493 = 2.528 (2006 en 2009). Met een respons van 402 is het betrouwbaarheidsniveau hoog met 97 procent (standaard is 95 procent). Als vervolgens naar de twee afstudeerjaren afzonderlijk wordt gekeken dan loopt dit op van 84 procent in 2005-2006 tot 90 procent in 2008-2009. Uitspraken over de totale groep zijn dus zeer betrouwbaar, terwijl uitspraken per afstudeerjaar redelijk betrouwbaar zijn.

In tabel 3.5 wordt een overzicht gegeven van enkele achtergrondkenmerken van de totale populatie. Met behulp van deze gegevens kan er gecontroleerd worden of de steekproef representatief is voor die kenmerken. De man-vrouwverhouding van 57-43 procent uit deze tabel komt vrij goed overeen met de 56-44 procent in de steekproef van dit onderzoek. Ook voor de verdeling Lerarenopleidingen LO en overige hbo-sportopleidingen geldt dat de steekproef representatief is (de berekende Chi waarde is kleiner dan de kritische waarde, waardoor er geen significant verschil is en dus sprake is van een representatieve steekproef). Wel dient opgemerkt te worden dat de respondenten niet representatief zijn verdeeld naar opleidingsinstituut. Bij de

interpretatie van de resultaten voor deze verder redelijk representatieve steekproef zal met dit laatste feit rekening gehouden moeten worden.

Tabel 3.5 – Achtergrondkenmerken van de populatie

	2005-2006	2008-2009	Totaal
Geslacht			
Man	52%	60%	57%
Vrouw	48%	40%	43%
Opleiding			
Lerarenopleidingen LO	61%	61%	61%
Overige hbo-sportopleidingen	39%	39%	39%
Instituut			
Fontys	20%	21%	21%
Haagse Hogeschool	12%	14%	13%
HAN	5%	11%	9%
Hanzehogeschool	24%	16%	19%
Hogeschool INHOLLAND	0%	3%	2%
Hogeschool van Amsterdam	18%	19%	18%
Windesheim	21%	16%	18%

Bron: Dienst Uitvoering Onderwijs (http://www.basisgegevensonderwijs.nl/bestanden/ho/HBO_DIPL.zip, 20 juli 2011) en HBO Raad (http://www. hbo-raad.nl/hbo-raad/feiten-en-cijfers/doc_download/1127-diplomas-2009-draaitabel, 15 juni 2011)

4. Onderzoek werkgevers

4.1 Inleiding

Deze paragraaf vormt de verantwoording van het werkgeversdeel van het onderzoek. Achtereenvolgens komen de achterliggende gegevens van de steekproef, de respons, de betrouwbaarheid en de representativiteit aan bod.

4.2 Respons en representativiteit

In eerste instantie was het de bedoeling om de werkgevers telefonisch te benaderen en de vragenlijst af te nemen. Dit bleek in de praktijk niet handig. Het kwam vaak voor dat respondenten geen tijd hadden of dat diegene met kennis over de betreffende onderwerpen niet aanwezig was. Vandaar dat er tijdens het proces besloten is om eerst telefonisch kort te informeren of een respondent interesse had en bij een positief antwoord de vragenlijst op te sturen (via e-mail), zodat de respondent deze later op een zelf gekozen tijdstip kon invullen. Achteraf zijn er overigens nog veel respondenten teruggebeld om onduidelijkheden op te helderen of om toch nog antwoord te kunnen krijgen op opengelaten vragen. Met name de vragen over het aantal FTE in de organisatie leverden problemen op. Zo hadden veel respondenten hier geen goed beeld van of werden er onlogische antwoorden gegeven (het kwam bijvoorbeeld voor dat het ingevulde aantal sportgerelateerde FTE in een organisatie groter was dan het ingevulde totaal aantal FTE in de organisatie).

Bij de vragen kwamen de volgende categorieën naar voren:
- kenmerken van de organisatie op het werkveld Sport en Bewegen
- formatieontwikkeling van de afgelopen 5 jaar
- formatieontwikkeling in de komende 5 jaar.

De steekproef is onderverdeeld in de twee volgende hoofdsectoren (zie tabel 4.1):
- sporteigen sector
- overige sectoren.

De steekproef is bepaald op basis van de gegevens van de voorgaande sportmonitor[6]. Het totaal van 381 organisaties geeft een betrouwbaarheidsniveau van 95 procent. We gaan uit van een respons van 20 procent waardoor de bruto steekproef 1.905 organisaties bedraagt.

Tabel 4.1 – Steekproefgegevens werkgevers

	Werkgelegenheid	Netto steekproef	Bruto steekproef
Sporteigen subsectoren	23.473	178	890
Sportverenigingen	8.063	61	305
Fitness	6.074	46	230
Commerciële sportaanbieders*	-	-	-
Overheidsdiensten m.b.t. sport	4.829	37	185
Outdoor	2.204	17	85
Zwembranche	1.762	13	65
Sportbonden en sportondersteuning	541	4	20
Sport binnen overige sectoren	26.923	203	1.015
Toerisme en recreatie	4.480	34	170
Onderwijs	9.365	71	355
Gezondheidszorg	4.373	33	165
Welzijn	5.109	38	190
Veiligheid	3.626	27	135
Totaal	50.396	381	1.905

** Nieuwe sector, bij steekproefbepaling onbekend hoeveel werkgelegenheid er was.*

Bestandsopbouw

De bestandsopbouw is via verschillende kanalen tot stand gekomen. In overleg met NOC*NSF is een selectie gemaakt van sportverenigingen waarbij de kans dat daarin sprake is van betaalde arbeid, het grootst zou zijn[7]. Dat waren de verenigingen van de volgende bonden:
- Koninklijke Nederlandse Voetbal Bond
- Koninklijke Nederlandse Lawn Tennis Bond
- Koninklijke Nederlandse Gymnastiek Unie
- Nederlandse Golf Federatie
- Koninklijke Nederlandse Hockey Bond

6 In de huidige sportmonitor zijn er om diverse redenen gegevens van de voorgaande sportmonitor herzien. We krijgen steeds meer grip op de arbeidsmarkt voor sport. Het beeld wordt steeds scherper. Bij een volgende monitor zal hier ook rekening mee gehouden moeten worden tijdens het bepalen van de steekproefomvang.

7 De selectie is onder andere bepaald naar aanleiding van de resultaten van de Arbeidsmarktmonitor Sport 2008, waaruit bleek in welke verenigingen wel en geen betaalde arbeid voorkwam.

- Koninklijke Nederlandse Hippische Sportfederatie
- Koninklijke Nederlandse Zwembond
- Nederlandse Volleybal Bond
- Nederlandse Ski Vereniging
- Koninklijke Nederlandse Atletiek Unie
- Koninklijk Nederlands Korfbal Verbond
- Nederlandse Klim- en Bergsportvereniging
- Judo Bond Nederland
- Nederlandse Basketball Bond
- Nederlandse Tafeltennis Bond
- Squash Bond Nederland.

Contactgegevens van de sportverenigingen en -bonden zijn door het NOC*NSF verzameld en aangeleverd bij de onderzoekers. Kenniscentrum Calibris heeft gegevens van werkgevers in de overige sectoren beschikbaar gesteld.

Typering respondenten

Tabel 4.2 geeft een overzicht van de functies van de respondenten van organisaties die de vragenlijst ingevuld hebben. Het merendeel van de respondenten (54 procent) is actief in management- of beleidsfuncties of is directeur/eigenaar van de organisatie. Een relatief kleiner gedeelte (16 procent) is werkzaam in een P&O/HRM-functie. Een derde grote categorie is het aantal respondenten dat deel uit maakt van het bestuur van een sportvereniging: 11 procent.

Tabel 4.2 – Functies werkgevers respondenten

Functie	N	Percentage
Directie/eigenaar/management/beleidsmedewerker	225	54%
P&O / HRM	68	16%
Bestuur sportvereniging	45	11%
Docent LO	8	2%
Onbekend	8	2%
Anders	60	14%
Totaal	414	100%

(Non-) Responsverdeling en regionale spreiding

In tabellen 4.3 en 4.4 zijn de responsverdeling van het onderzoek en de regionale spreiding daarvan weergegeven. In vergelijking met de vorige sportmonitor waarin de werkgevers voornamelijk in de districten Oost en Middenwest zaten, zijn deze in de huidige monitor meer verdeeld. Het totale responspercentage komt uit op 22 procent van de bruto steekproef en 109 procent van de nagestreefde netto respons.

Tabel 4.3 – Regionale spreiding van de respons

CWI district	Sporteigen		Overig		Totaal	
	N	%	N	%	N	%
Noord	38	23%	31	14%	69	18%
Noordwest	14	8%	31	14%	45	12%
Middenwest	34	21%	42	19%	76	19%
Zuidwest	28	17%	26	12%	54	14%
Zuidoost	23	14%	45	20%	68	17%
Oost	28	17%	50	22%	78	20%
Totaal	165	100%	225	100%	390*	100%

** Berekening op basis van bekende postcodes.*

Tabel 4.4 – (Non-) Responsverdeling

	Netto steekproef	Bruto steekproef	Respons	Percentage van Bruto steekproef	Percentage van streefrespons
Sporteigen sector	178	890	189	21%	106%
Overige sectoren	203	1.015	225	22%	111%
Totaal	381	1.905	414	22%	109%

Redenen voor non-respons

De grootste reden van de non-respons, ongeveer 83 procent, is het niet kunnen bereiken van de respondent door een foutief telefoonnummer, het feit dat er niet opgenomen werd of het niet terugsturen van de vragenlijst terwijl dat wel toegezegd is. 17 Procent van de respondenten heeft expliciet aangegeven niet te willen deelnemen aan het onderzoek. Men gaf uiteenlopende redenen als geen tijd, geen interesse, geen vertrouwen in de anonimiteit et cetera. Veel organisaties die aangaven geen interesse te hebben, vonden hun eigen organisatie te klein om met een dergelijke landelijke monitor mee te werken. Ook bleek men in een aantal organisaties (voornamelijk sportverenigingen) niet in staat het aantal (sportgerelateerde) fte van de medewerkers te berekenen. Hoewel zoveel mogelijk is geprobeerd om dergelijke vragen en onduidelijkheden te beantwoorden (en de lijst dan wel met telefonische ondersteuning af te nemen), ligt hierin een belangrijke verklaring waarom veel verenigingen niet hebben meegewerkt.

Betrouwbaarheid en representativiteit

Met een nettorespons van 414 respondenten, is de steekproef voldoende groot om met een betrouwbaarheidsniveau van 95 procent uitspraken te kunnen doen op het niveau van de populatie. Voor de twee subsectoren ligt die betrouwbaarheid iets lager, maar ook op deze schaal is het mogelijk om uitspraken te doen die gelden voor de gehele populatie. Alles overziend beschikt het onderzoek dus over een behoorlijke basis om onderzoeksbevindingen te generaliseren naar de populaties van sporteigen organisaties en organisaties uit de overige sector.

Het beeld van de totale arbeidsmarkt voor sport wordt middels deze en voorgaande monitors steeds scherper. Desalniettemin is het zo dat er nog niet met honderd procent zekerheid gezegd kan worden hoe de populatie er precies uit ziet. Het is daardoor lastig om iets te kunnen zeggen over de representativiteit van het onderzoek. Wel beschikken we over enig inzicht in de redenen van non-respons van gecontacteerde organisaties, die expliciet geweigerd hebben om

mee te werken aan het onderzoek. Voor de organisaties in de overige sector was de hoofdreden voor non-respons tijdgebrek. Dit lijkt niet direct een indicatie voor een mogelijke systematische vertekening van de onderzoeksresultaten. Bij de sportverenigingen is vaak als argument gegeven, dat de vragenlijst in hun ogen te complex was en niet op hen van toepassing. Dit zou kunnen wijzen op een oververtegenwoordiging van sportverenigingen met een hogere organisatiegraad.

Bijlage 2 - Tabellen onderzoek mbo'ers

■ Opleiding en afstudeerjaar

Tabel 2.1 – Afgestudeerden mbo-opleidingen sport en bewegen naar opleiding en afstudeerjaar

Opleiding	2005-2006	2008-2009	Totaal	Percentage
Sport- en bewegingsbegeleider (niveau 2)	13	28	41	8%
Sport- en bewegingsleider (niveau 3)	16	32	48	9%
Sport- en bewegingscoördinator (niveau 4), waarvan:	152	293	445	83%
- Trainer/ coach	13	42	55	12%
- BOS-medewerker	43	81	124	28%
- Bewegingsagoog	47	90	137	31%
- Operationeel sport en bewegingsmanager	32	78	110	25%
- Niveau 4 "oude stijl"	17	2	19	4%
Totaal	181	353	534	100%

■ Uitstroombestemming

Tabel 2.2 – Uitstroombestemming gediplomeerden mbo-opleidingen Sport en Bewegen

	2005-2006			2008-2009			Totaal
	Niveau 2	Niveau 3	Niveau 4	Niveau 2	Niveau 3	Niveau 4	
Direct naar vervolgopleiding	38%	44%	50%	54%	41%	56%	52%
Na enige tijd naar vervolgopleiding	23%	13%	22%	11%	13%	10%	14%
Direct naar arbeidsmarkt	38%	44%	28%	36%	47%	34%	34%
Totaal	100% (13)	100% (16)	100% (152)	100% (28)	100% (32)	100% (293)	100% (534)

Tabel 2.3 – Vervolgopleidingen (direct of enige tijd) na het behalen van diploma initiële mbo-opleiding Sport en Bewegen

	2005-2006			2008-2009			Totaal
	Niveau 2	Niveau 3	Niveau 4	Niveau 2	Niveau 3	Niveau 4	
SB mbo-niveau 3	-	11%	-	39%	6%	-	3%
SB mbo-niveau 4	-	44%	1%	22%	59%	2%	6%
Ander type mbo-opleiding	75%	22%	10%	33%	6%	5%	10%
ALO	-	-	18%	-	-	20%	16%
Andere SB hbo-opleiding	13%	-	15%	-	-	20%	16%
Ander type hbo-opleiding	-	11%	51%	-	6	49%	43%
Anders	13%	11%	6%	6%	24%	5%	6%
Totaal aantal respondenten dat kiest voor een vervolgopleiding	100%* (8)	100% (9)	100% (110)	100% (18)	100% (17)	100% (192)	100% (354)

* *Door afrondingsverschillen komt het percentage niet altijd exact op 100 procent uit.*

Tabel 2.4 – Huidige situatie betreffende de vervolgopleiding

Status vervolgopleiding	2005-2006			2008-2009			Totaal
	Niveau 2	Niveau 3	Niveau 4	Niveau 2	Niveau 3	Niveau 4	
Nog bezig	25%	22%	28%	83%	82%	84%	64%
Afgerond met diploma	75%	56%	58%	6%	12%	5%	25%
Gestopt zonder diploma	-	22%	14%	11%	6%	11%	12%
Totaal	100% (8)	100% (9)	100% (110)	100% (18)	100% (17)	100% (192)	100% (354)

■ Loopbaangeschiedenis

Tabel 2.5 – Banen sinds afstuderen oorspronkelijke studie, totale responsgroep

	2005-2006			2008-2009			Totaal
	Niveau 2	Niveau 3	Niveau 4	Niveau 2	Niveau 3	Niveau 4	
Geen baan/banen	8%	6%	5%	32%	25%	16%	14%
1 baan	46%	50%	38%	32%	44%	39%	39%
2 banen	23%	25%	30%	25%	13%	25%	26%
3 banen	15%	6%	17%	7%	6%	11%	12%
4 banen of meer	8%	13%	10%	4%	13%	9%	9%
Totaal aantal respondenten	100% (13)	100% (16)	100% (152)	100% (28)	100% (32)	100% (293)	100% (534)
Minimaal 1 baan	12	15	145	19	24	245	460
Minimaal 1 *sportgerelateerde* baan	75%* (9)	67%* (10)	78%* (113)	58%* (11)	75%* (18)	73%* (179)	74%* (340)
Totaal aantal banen	41	46	448	61	86	760	1.442
Percentage *sportgerelateerde* banen	29%	41%	42%	20%	40%	36%	37%

** Percentage is berekend ten opzichte van het aantal respondenten met een baan.*

■ Banen en functies

Tabel 2.6 – Overzicht activiteit respondenten op sportmarkt

	In vervolgopleiding	Niet in vervolgopleiding	Totaal
Niet actief op sportmarkt (totaal)	133	135	268
- nooit werk gehad	47	27	74
- nooit sportgerelateerd werk gehad	57	63	120
- sportgerelateerd werk gehad, nu geen baan	10	8	18
- sportgerelateerd werk gehad, nu ander werk	19	35	54
- onbekend	0	2	2
Wel actief op sportmarkt	92	174	266
Totaal	225	309	534

Tabel 2.7 – Redenen van de keuze voor een niet-sportgerelateerde baan (voor respondenten die ooit sportgerelateerd werk hebben gedaan)

Redenen	Totaal (N=54)
Meer loon huidige baan	8%
Meer uren huidige baan (of volledige aanstelling)	5%
Regelmatigere werktijden huidige baan	5%
Geen sportgerelateerde baan gevonden	25%
Huidige baan interessanter dan een baan in de sector sport en bewegen	27%
Andere reden	31%
Totaal	100% (64)*

** Er waren meerdere antwoorden mogelijk.*

Nota bene: de overige tabellen gaan uitsluitend over de gediplomeerden die actief zijn op de markt van sport en bewegen.

Tabel 2.8 – Functiebenamingen sportgerelateerde banen

	2005-2006			2008-2009			Totaal
	Niveau 2	Niveau 3	Niveau 4	Niveau 2	Niveau 3	Niveau 4	
Sportinstructeur (bijv. fitnessinstructeur)	25%	57%	13%	33%	47%	25%	23%
Trainer / coach	0%	0%	8%	0%	6%	18%	13%
Sport- en bewegingsbegeleider / sport(bege)leider	0%	14%	4%	0%	6%	8%	6%
Docent Lichamelijke Opvoeding / leraar bewegingsonderwijs	0%	0%	15%	0%	0%	1%	5%
Overige sportgerelateerde docent	0%	0%	4%	0%	0%	1%	2%
(Allround) zwembadmedewerker / instructeur	0%	29%	5%	33%	18%	8%	8%
Toezichthoudende zwembadmedewerker	0%	0%	2%	0%	0%	1%	1%
Beleidsmedewerker sport	0%	0%	0%	0%	0%	1%	0%
Sportopbouwwerker, sportbuurtwerker	0%	0%	1%	0%	0%	1%	1%
Bewegingsagoog	0%	0%	6%	0%	0%	2%	3%
Recreatiemedewerker	0%	0%	0%	17%	0%	1%	1%
BOS-medewerker (inclusief LOBOS)	0%	0%	0%	0%	0%	2%	1%
Verenigingsondersteuner	0%	0%	2%	0%	0%	0%	1%
Manager (sport en bewegen)	0%	0%	4%	0%	6%	3%	3%
Andere functiebenaming	75%	0%	36%	17%	18%	29%	30%
Totaal	100% (4)	100% (7)	100% (100)	100% (6)	100% (17)	100% (163)	100% (297)*

** N is groter door de combinatiefunctionarissen (32); 1 respondent heeft deze vraag niet ingevuld.*

Tabel 2.9 – Sportgerelateerde banen naar sector

	2005-2006			2008-2009			Totaal
	Niveau 2	Niveau 3	Niveau 4	Niveau 2	Niveau 3	Niveau 4	
Sporteigen sector	0%	63%	48%	50%	71%	61%	56%
Toerisme & Recreatie	25%	0%	4%	33%	12%	7%	7%
Veiligheid	50%	0%	4%	0%	0%	3%	4%
Gezondheidszorg	0%	13%	11%	0%	0%	4%	6%
Welzijn	0%	0%	9%	0%	6%	7%	7%
Onderwijs	0%	13%	17%	0%	0%	4%	8%
Een andere sector	25%	13%	7%	17%	12%	13%	11%
Totaal	100% (4)	100% (8)	100% (100)	100% (6)	100% (17)	100% (163)	100% (298)

Tabel 2.10 – Omvang sportgerelateerde banen (afgestudeerden, toegetreden tot arbeidsmarkt)

	2005-2006			2008-2009			Totaal
	Niveau 2	Niveau 3	Niveau 4	Niveau 2	Niveau 3	Niveau 4	
0 - 8 uur per week	0%	0%	6%	33%	6%	23%	15%
9 - 16 uur per week	0%	0%	10%	33%	19%	25%	19%
17 - 24 uur per week	0%	20%	10%	17%	19%	12%	12%
25 - 32 uur per week	0%	80%	20%	0%	25%	20%	21%
> 32 uur per week	100%	0%	53%	17%	31%	20%	33%
Totaal aantal sportgerelateerde banen*	4	8	107	6	19	186	330
Totaal aantal uren	150	142	2.716	93	416	2.935	6.452
Totaal aantal personen	4	6	88	6	16	146	266
Gemiddeld aantal uren per sportgerelateerde baan	37,5	17,8	25,4	15,5	21,9	15,8	19,6
Gemiddeld aantal uren in sportgerelateerde banen per persoon	37,5	23,7	30,9	15,5	26,0	20,1	24,3

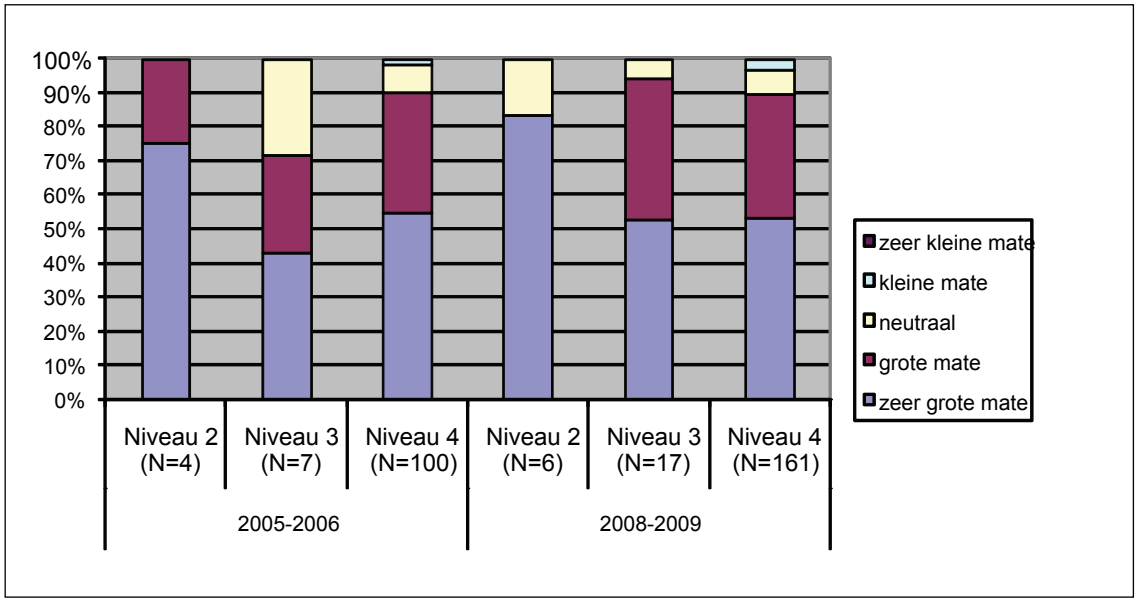
* *Inclusief meerdere banen.*

Tabel 2.11 – Aanstelling en respondenten met eigen bedrijf (percentage gediplomeerden)

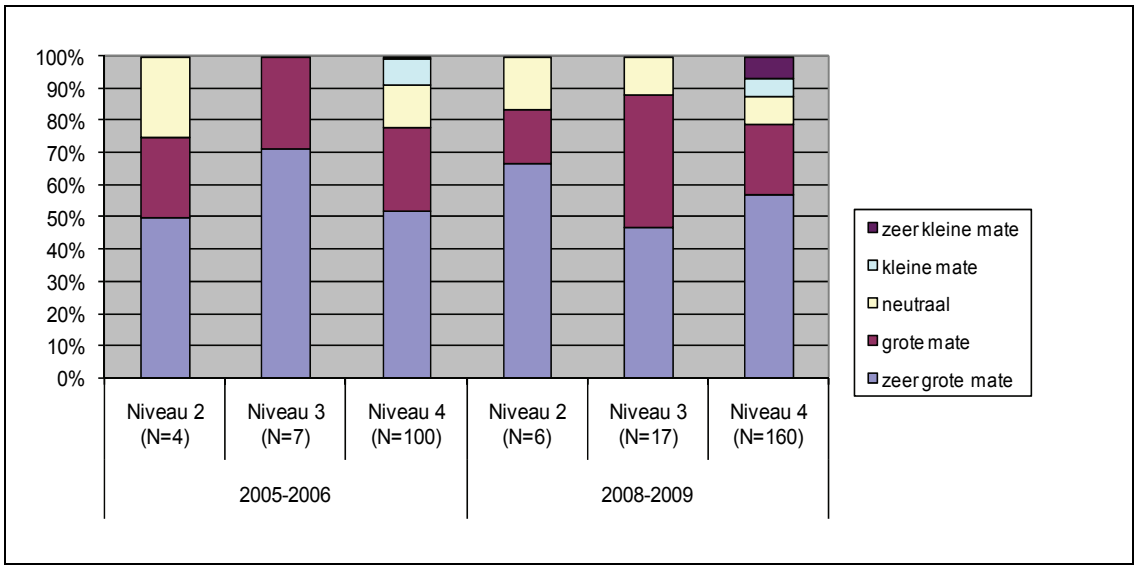
	2005-2006			2008-2009			Totaal
	Niveau 2	Niveau 3	Niveau 4	Niveau 2	Niveau 3	Niveau 4	
Type aanstelling							
- vast contract	50%	100%	60%	33%	63%	45%	52%
- geen vast contract	50%	0%	40%	67%	38%	55%	48%
Eigen bedrijf							
- eigen bedrijf	0%	17%	16%	0%	0%	8%	10%
- geen eigen bedrijf	100%	83%	84%	100%	100%	92%	90%

- **Kerntaken binnen sportgerelateerde functies**

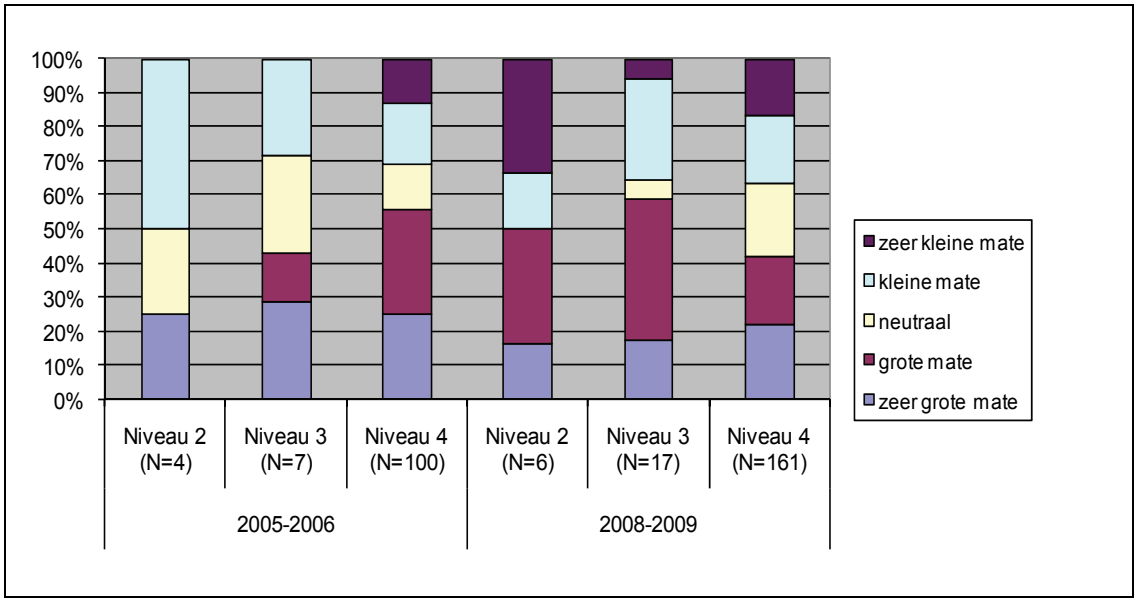
Grafiek 2.1 – Belang van praktische, uitvoerende taken

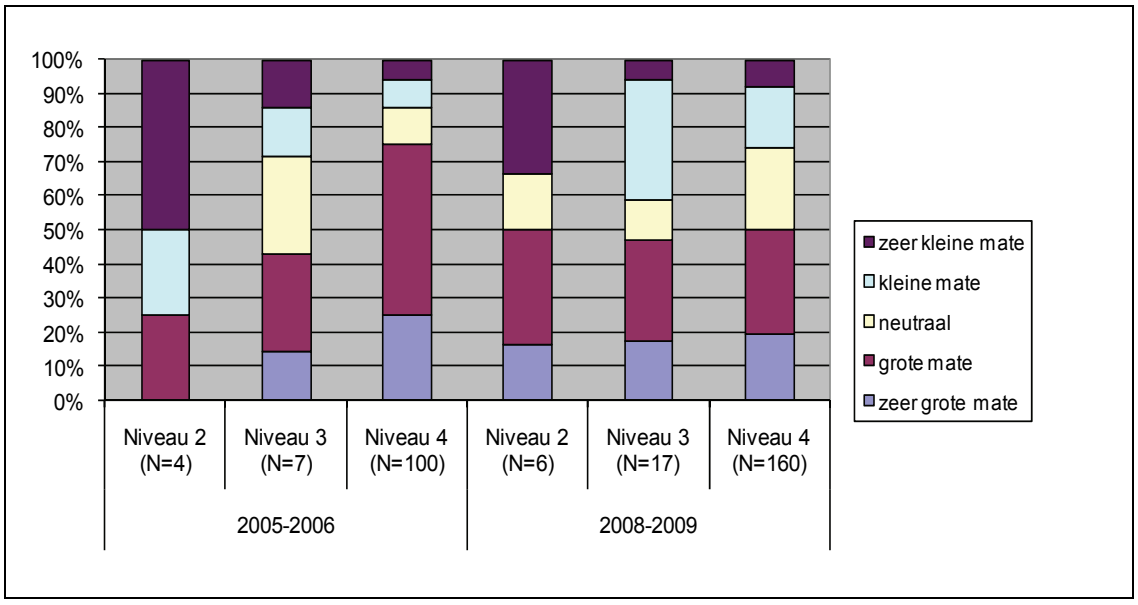
Grafiek 2.2 – Belang van instructietaken (lesgeven, trainen)

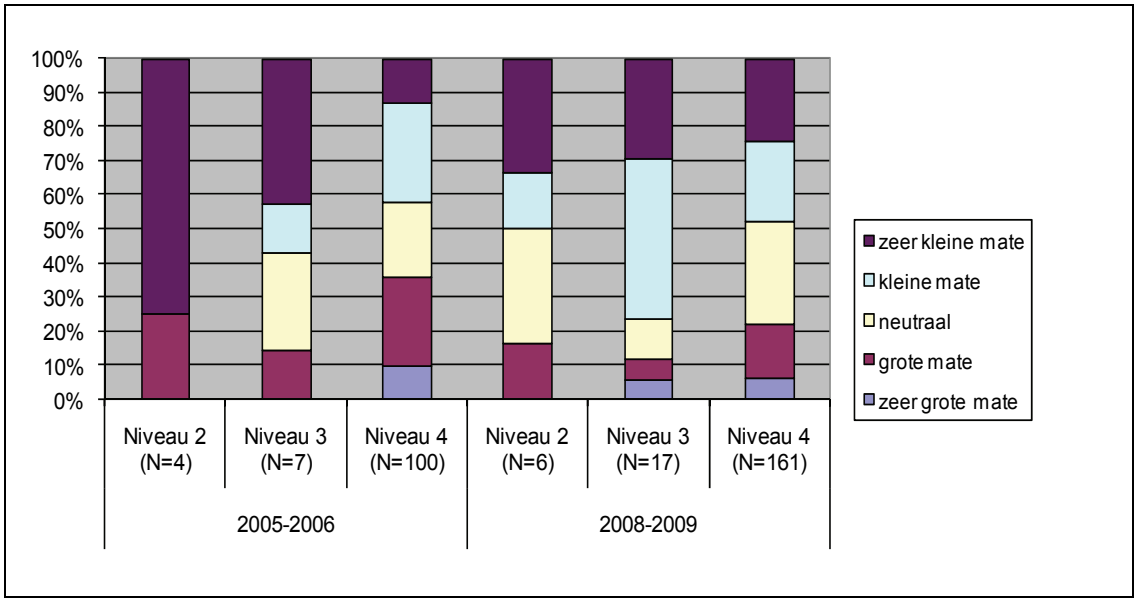
Grafiek 2.3 – Belang van opstellen c.q. adviseren over trainingsschema's, behandelplannen, belastbaarheid et cetera

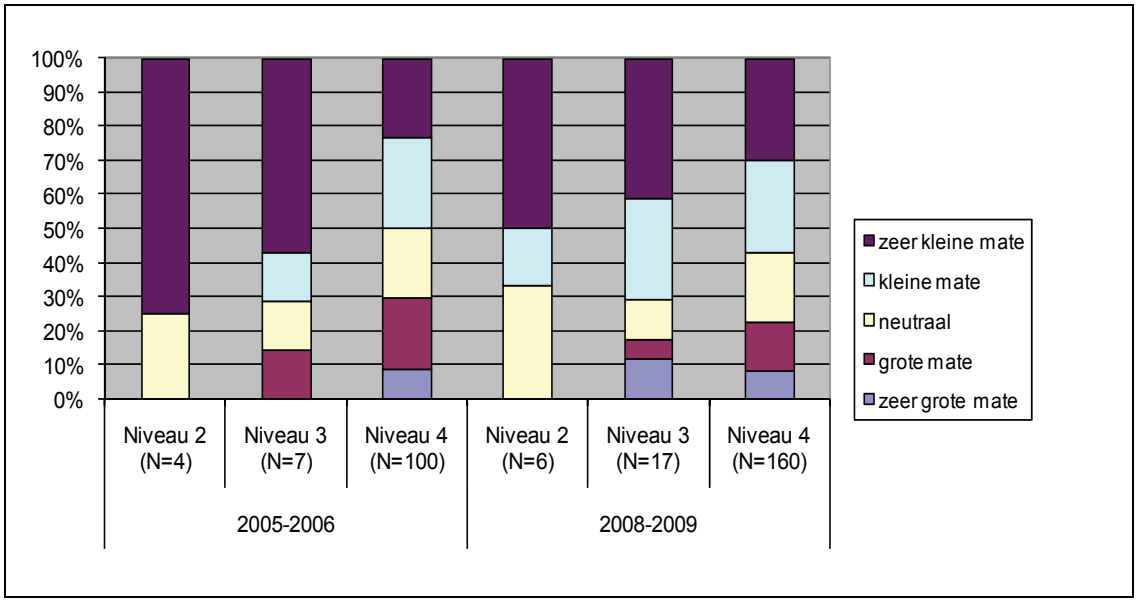
Grafiek 2.4 – Belang van organisatorische taken

Grafiek 2.5 – Belang van beleidstaken

Grafiek 2.6 – Belang van managementtaken

■ Opleidingseisen

Tabel 2.12 – Opleidingseisen voor sportgerelateerde banen

	2005-2006			2008-2009			Totaal
	Niveau 2	Niveau 3	Niveau 4	Niveau 2	Niveau 3	Niveau 4	
S&B opleiding onder mbo-niveau	0%	40%	3%	0%	13%	10%	8%
Mbo-niveau	50%	40%	40%	67%	56%	60%	52%
Hbo-niveau	0%	0%	35%	0%	13%	5%	15%
Bonds- en brancheopleidingen	0%	0%	1%	0%	0%	8%	5%
Geen opleidingseisen	50%	0%	11%	17%	6%	9%	10%
Anders	0%	20%	9%	17%	13%	8%	9%
Totaal	100% (4)	100% (5)	100% (88)	100% (6)	100% (16)	100% (146)	100% (265)

Tabel 2.13 – Specifieke opleidingseisen voor sportgerelateerde banen

	2005-2006			2008-2009			Totaal
	Niveau 2	Niveau 3	Niveau 4	Niveau 2	Niveau 3	Niveau 4	
Mbo-opleiding op het gebied van sport en bewegen, zonder eis	0%	0%	6%	25%	18%	16%	13%
Niveau 2 Sport- en bewegingsbegeleider	100%	0%	1%	75%	0%	2%	4%
Niveau 3 Sport- en bewegingsleider	0%	50%	4%	0%	64%	12%	13%
Niveau 4 Sport- en bewegingscoördinator (zonder eisen uitstroomprofiel)	0%	50%	13%	0%	0%	21%	17%
Niveau 4, uitstroomprofiel Operationeel sport- en bewegingsmanager	0%	0%	6%	0%	0%	5%	5%
Niveau 4, uitstroomprofiel Sport- en bewegingsconsulent	0%	0%	3%	0%	0%	3%	3%
Niveau 4, uitstroomprofiel Trainer / coach	0%	0%	0%	0%	0%	7%	4%
Niveau 4, uitstroomprofiel Bewegingsagoog	0%	0%	12%	0%	0%	7%	8%
Niveau 4 oude stijl (vóór 2002/2003) S&B Leider	0%	0%	4%	0%	0%	2%	3%
Andere mbo-opleiding, niet sportgerelateerd	0%	0%	1%	0%	0%	8%	5%
Hbo-opleiding sport&bewegen, zonder eisen	0%	0%	3%	0%	0%	2%	2%
Academie voor lichamelijke Opvoeding (ALO)	0%	0%	21%	0%	0%	1%	8%
Sport, Gezondheid en Management (SGM)	0%	0%	3%	0%	0%	3%	3%
Psychomotorische Therapie, Bewegingsagogie	0%	0%	1%	0%	0%	0%	1%
Andere sportgerelateerde opleiding op hbo-niveau	0%	0%	4%	0%	9%	1%	3%
Andere hbo-opleiding, niet sportgerelateerd	0%	0%	13%	0%	9%	1%	6%
Bondsopleiding, zonder eisen m.b.t. niveau	0%	0%	0%	0%	0%	1%	1%
Bondsopleiding, met eisen m.b.t. niveau	0%	0%	0%	0%	0%	10%	5%
Brancheopleiding, zonder eisen m.b.t. niveau	0%	0%	1%	0%	0%	0%	1%
Totaal	100% (2)	100% (2)	100% (67)	100% (4)	100% (11)	100% (105)	100% (191)

Tabel 2.14 – Opleidingseisen naar functie

	S&b opleiding onder mbo-niveau	Mbo	Hbo	Bonds- en brancheopleidingen	Geen opleidingseisen	Anders	Totaal
Trainer / coach	9%	36%	0%	30%	9%	15%	100%
Sport- en bewegingsbegeleider / Sport(bege)leider	6%	88%	0%	0%	6%	0%	100%
Sportinstructeur (bijv. fitnessinstructeur)	12%	63%	3%	0%	6%	15%	100%
Docent Lichamelijke Opvoeding / leraar bewegingsonderwijs	0%	0%	100%	0%	0%	0%	100%
Overige sportgerelateerde docent	0%	50%	17%	0%	33%	0%	100%
(Allround) zwembadmedewerker / instructeur	26%	48%	4%	4%	9%	9%	100%
Toezichthoudende zwembadmedewerker	0%	67%	0%	0%	33%	0%	100%
Beleidsmedewerker sport	0%	0%	0%	100%	0%	0%	100%
Sportopbouwwerker, sportbuurtwerker	0%	100%	0%	0%	0%	0%	100%
Bewegingsagoog	10%	90%	0%	0%	0%	0%	100%
Recreatiemedewerker	0%	50%	0%	0%	50%	0%	100%
BOS-medewerker (inclusief LOBOS)	0%	100%	0%	0%	0%	0%	100%
Manager (sport en bewegen)	0%	30%	70%	0%	0%	0%	100%
Andere functie	4%	50%	21%	0%	17%	9%	100%

- **Kenmerken periodes zonder werk en vervolgopleiding**

Tabel 2.15 – Werkloosheidsperiodes van afgestudeerden die de arbeidsmarkt betreden hebben

Sinds afstuderen…	2005-2006			2008-2009			Totaal
	Niveau 2 (N=11)	Niveau 3 (N=13)	Niveau 4 (N=121)	Niveau 2 (N=12)	Niveau 3 (N=17)	Niveau 4 (N=130)	(N=304)*
… niet werkloos geweest	82%	85%	88%	92%	76%	82%	84%
… 1 keer werkloos geweest	18%	8%	12%	8%	18%	18%	14%
… 2 keer werkloos geweest	-	-	-	-	-	-	-
… meer dan 2 keer werkloos geweest	-	8%	1%	-	6%	1%	1%
Totaal	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%

** Van 5 respondenten is dit niet bekend.*

*Tabel 2.16 – Redenen voor werkloosheid (respondenten, toegetreden tot de arbeidsmarkt)**

	2005-2006			2008-2009			Totaal
	Niveau 2	Niveau 3	Niveau 4	Niveau 2	Niveau 3	Niveau 4	
Ik kon geen werk vinden op gebied van sport en bewegen	1	1	7	-	1	30%	33%
Ik kon überhaupt geen werk vinden	1	1	4	-	1	19%	22%
Langdurige ziekte	1	-	1	-	2	11%	13%
Zwangerschap	-	-	-	-	-	-	-
Zorg voor kleine kinderen	-	-	-	-	-	-	-
Andere redenen	-	-	3	1	2	41%	31%
Totaal*	3	2	15	1	6	40	73

** Meerdere antwoorden mogelijk.*

Bijlage 3 - Tabellen onderzoek hbo'ers

■ Opleiding en afstudeerjaar

Tabel 3.1 – Afgestudeerden hbo-sportopleidingen naar opleiding en afstudeerjaar

Opleiding	2005-2006	2008-2009	Totaal	Percentage
Lerarenopleiding Lichamelijke Opvoeding (ALO)	103	123	226	56%
Sport Gezondheid en Management (SGM)	51	80	131	33%
Sport Management en Ondernemen	4	8	12	3%
Sport en Bewegen	7	11	18	4%
Psychomotorische Therapie (PMT), Bewegingsagogiek	1	0	1	0%
Andere hbo-sportopleiding	1	13	14	3%
Totaal	167	235	402	100%

Tabel 3.2 – Afgestudeerden hbo-sportopleidingen naar hogeschool

Hogeschool	Totaal	Percentage
Hanze Hogeschool	207	51%
Hogeschool Windesheim	89	22%
Hogeschool van Arnhem en Nijmegen	57	14%
Haagse Hogeschool	27	7%
Hogeschool van Amsterdam	8	2%
Onbekend	14	3%
Totaal	402	100%

■ Uitstroombestemming

Tabel 3.3 – Uitstroombestemming afgestudeerden hbo-sportopleidingen

Uitstroombestemming	2005-2006 (N=167)	2008-2009 (N=235)	Totaal (N=402)
Direct naar vervolgopleiding	27%	26%	26%
Na enige tijd naar vervolgopleiding (eventueel na een periode op arbeidsmarkt)	17%	6%	11%
Direct naar arbeidsmarkt	56%	68%	63%
Totaal	100%	100%	100%

Tabel 3.4 – Soort vervolgopleiding, niveau en intensiteit van afgestudeerden die verder leren naar uitstroomcohort

	2005-2006 (N=74)	2008-2009 (N=74)	Totaal (N=148)
Soort vervolgopleiding			
Sportgerelateerde opleiding	22%	28%	25%
Andere vervolgopleiding	78%	72%	75%
Niveau			
Bachelor/hbo	36%	54%	45%
Master/wo	55%	35%	45%
Overig	8%	11%	10%
Intensiteit			
Voltijd	65%	72%	68%
Deeltijd	24%	24%	24%
Duaal	11%	4%	7%

Tabel 3.5 – Status van vervolgopleiding van afgestudeerden aan hbo-sportopleidingen, naar uitstroomcohort

Status vervolgopleiding	2005-2006 (N=74)	2008-2009 (N=74)	Totaal (N=100)
Ben nog bezig met deze opleiding	20	46	66
Opleiding met diploma afgerond	47	20	67
Opleiding zonder diploma gestopt	7	8	15
Totaal	100%	100%	100%

Tabel 3.6 – Banen sinds afstuderen oorspronkelijke studie, totale responsgroep

Banen	2005-2006	2008-2009	Totaal
Geen baan	2%	5%	4%
1 baan	23%	33%	29%
2 banen	36%	32%	34%
3 banen	19%	18%	18%
4 banen of meer	21%	12%	16%
Minimaal een baan	164	223	387
Minimaal een *sportgerelateerde* baan	84%* (137)	83%* (186)	83%* (323)
Totaal aantal banen	592	716	1.308
Percentage *sportgerelateerde* banen	51%	47%	49%

* *Percentage is berekend ten opzichte van het aantal respondenten met een baan.*

■ Banen en functies

Tabel 3.7 – Overzicht activiteit respondenten op sportmarkt

	In vervolgopleiding	Niet in vervolgopleiding	Totaal
Niet actief op sportmarkt	28	105	133
- nooit werk gehad	12	3	15
- nooit sportgerelateerd werk gehad	6	58	64
- sportgerelateerd werk gehad, nu geen baan	4	7	11
- sportgerelateerd werk gehad, nu ander werk	6	36	42
- onbekend	0	1	1
Wel actief op sportmarkt	38	231	269
Totaal	66	336	402

Tabel 3.8 – Redenen van de keuze voor een niet-sportgerelateerde baan (voor respondenten die ooit sportgerelateerd werk hebben gedaan)

	Totaal (N=42)
Meer loon huidige baan	7%
Meer uren huidige baan (of volledige aanstelling)	8%
Regelmatigere werktijden huidige baan	0%
Geen sportgerelateerde baan gevonden	28%
Huidige baan interessanter dan een baan in de sector sport en bewegen	22%
Andere reden	35%
Totaal	100% (60)*

** Meerdere antwoorden mogelijk.*

Nota bene: de overige tabellen gaan uitsluitend over de gediplomeerden die actief zijn op de markt van sport en bewegen.

Tabel 3.9 – Functiebenaming van sportgerelateerde banen van afgestudeerden aan hbo-sport-opleidingen

	2005-2006 (N=123)	2008-2009 (N=190)	Totaal (N=313)*
Docent Lichamelijke Opvoeding / leraar bewegingsonderwijs	46%	39%	42%
Manager (sport en bewegen)	5%	3%	4%
Trainer / coach	4%	6%	5%
Sportinstructeur (bijv. fitnessinstructeur)	4%	7%	6%
Overige sportgerelateerde docent	2%	2%	2%
Sport- en bewegingsbegeleider / sport(bege)leider	2%	5%	4%
BOS-medewerker (inclusief LOBOS)	2%	1%	1%
Verenigingsondersteuner	2%	2%	2%
(Allround) zwembadmedewerker / instructeur	1%	2%	2%
Beleidsmedewerker sport	1%	3%	2%
Sportopbouwwerker, sportbuurtwerker	1%	2%	1%
Bewegingsagoog	1%	1%	1%
Verenigingsmanager	0%	1%	1%
Andere functiebenaming	31%	27%	28%
Totaal	100%	100%	100%

** N is groter door de combinatiefunctionarissen (45). Eén respondent heeft deze vraag niet ingevuld.*

Tabel 3.10 – Sportgerelateerde banen naar sector

	2005-2006 (N=123)	2008-2009 (N=190)	Totaal (N=313)
Onderwijs	46%	39%	42%
Sporteigen sector	33%	42%	38%
Gezondheidszorg	7%	4%	5%
Welzijn	3%	4%	4%
Veiligheid	2%	4%	3%
Toerisme & Recreatie	2%	1%	1%
Een andere sector	7%	6%	6%
Totaal	100%	100%	100%

Tabel 3.11 – Omvang sportgerelateerde banen

	2005-2006	2008-2009	Totaal
0-8 uur per week	1%	4%	3%
9-16 uur per week	7%	10%	9%
17-24 uur per week	12%	11%	12%
25-32 uur per week	19%	18%	19%
> 32 uur per week*	61%	55%	58%
Totaal aantal sportgerelateerde banen	131	189	320
Totaal aantal uren	3.810	5.032	8.842
Totaal aantal personen	111	158	269
Gem. aantal uren per sportgerelateerde baan	29,1	26,6	27,6
Gem. aantal uren in sportgerelateerde banen per persoon	34,3	31,8	32,9

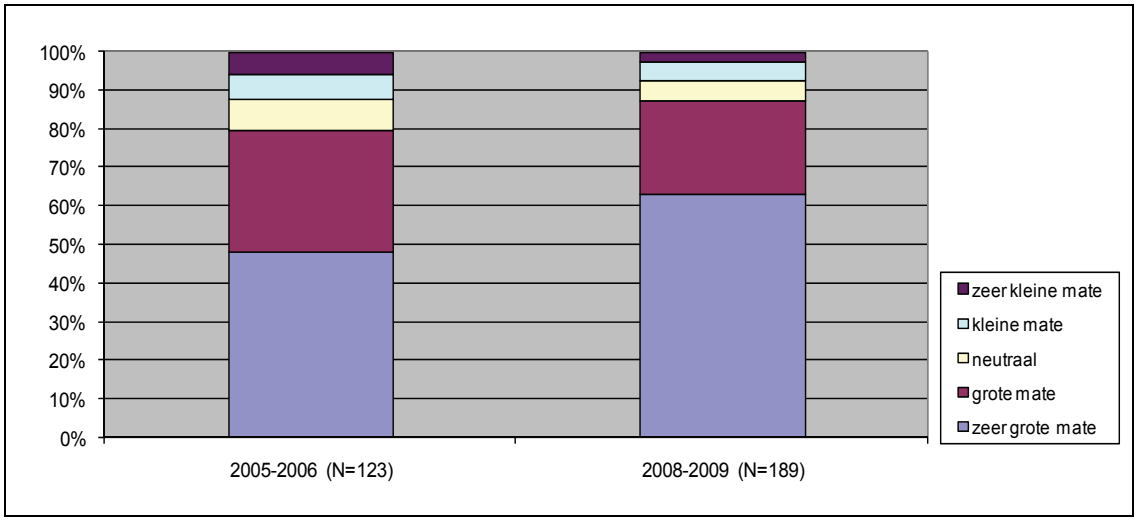
* *Inclusief meerdere banen.*

Tabel 3.12 – Aanstelling en respondenten met eigen bedrijf (percentages respondenten)

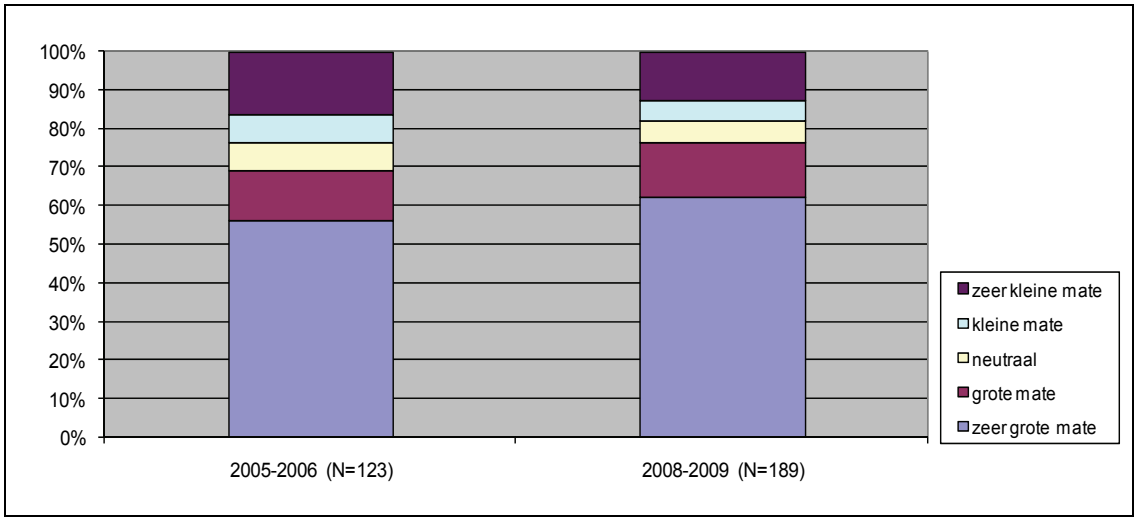
	2005-2006	2008-2009	Totaal
Type aanstelling			
- vast contract	65%	49%	55%
- geen vast contract	35%	51%	45%
Eigen bedrijf			
- eigen bedrijf	6%	4%	5%
- geen eigen bedrijf	94%	96%	95%

- **Kerntaken binnen sportgerelateerde functies**

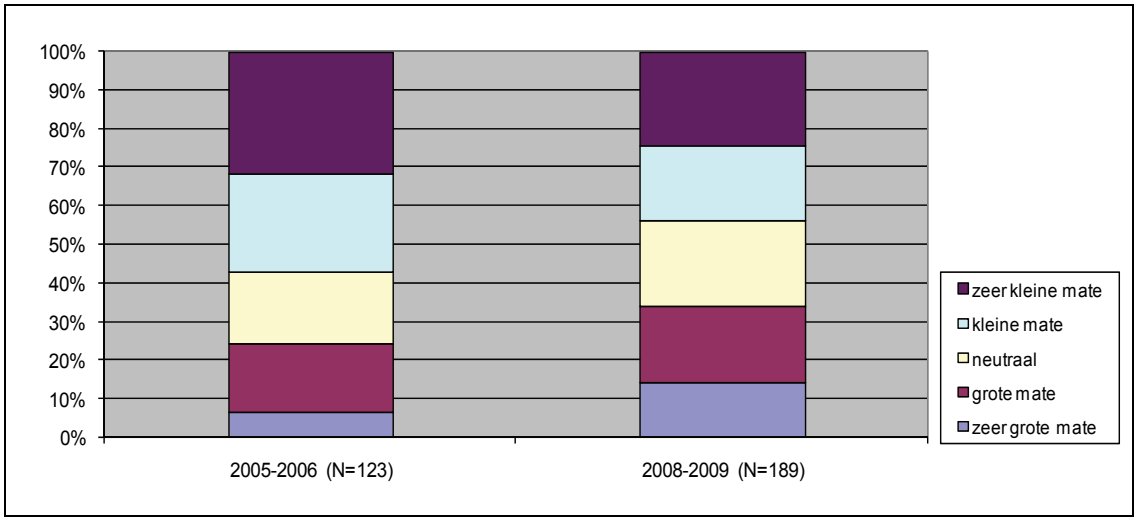
Grafiek 3.1 – Belang van praktische, uitvoerende taken

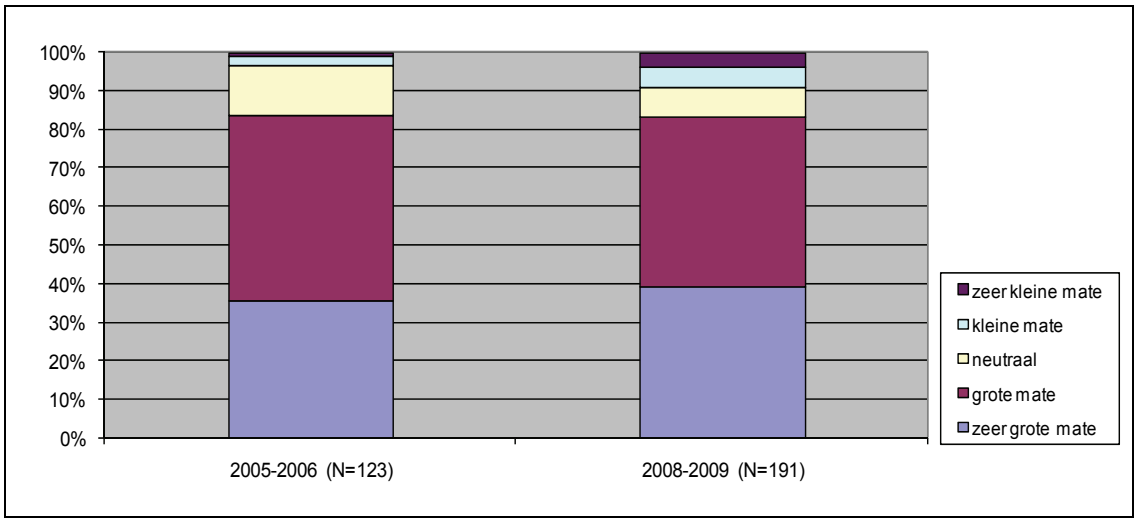
Grafiek 3.2 – Belang van instructietaken (lesgeven, trainen)

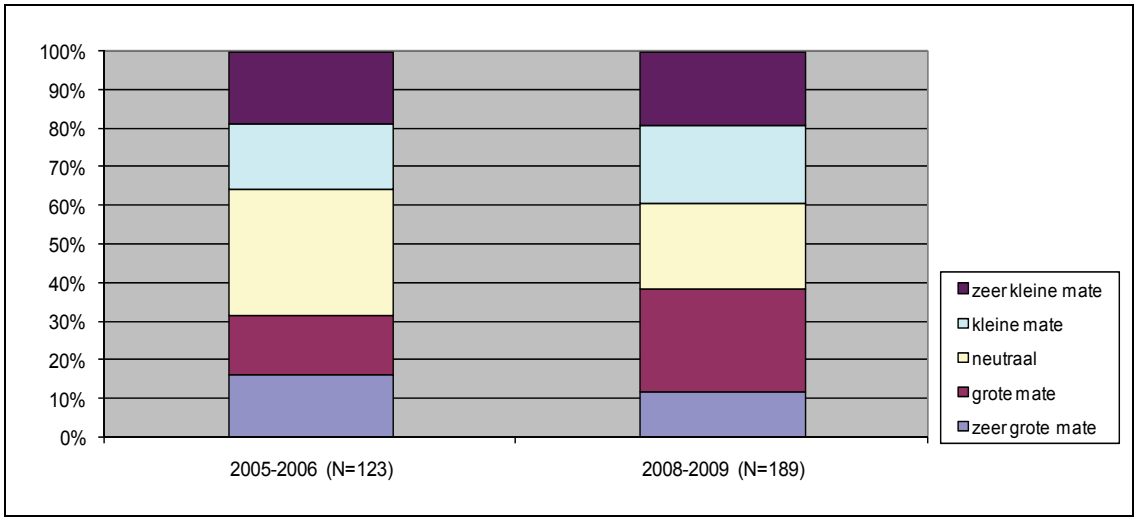
Grafiek 3.3 – Belang van opstellen c.q. adviseren over trainingsschema's, behandelplannen, belastbaarheid et cetera.

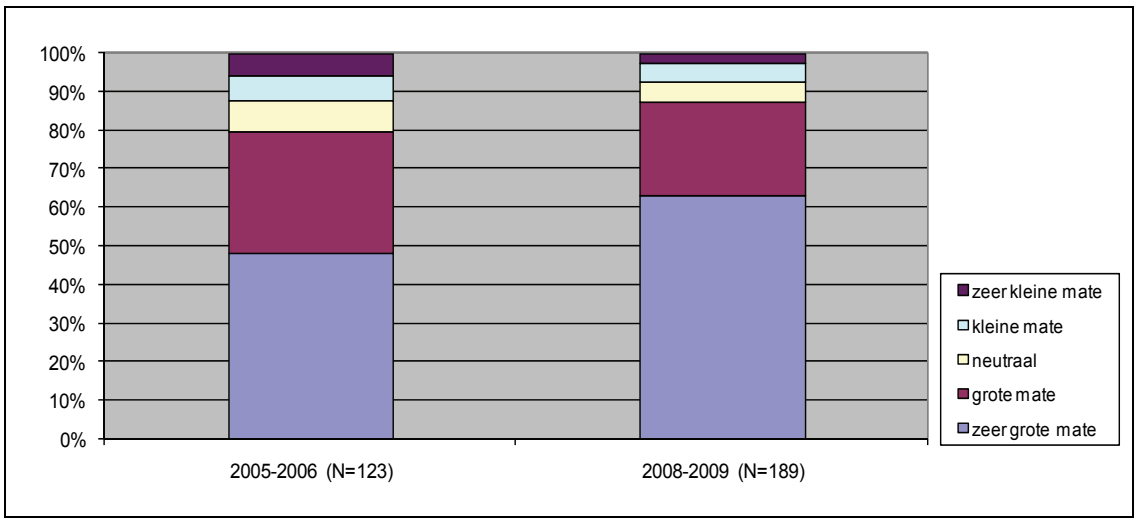
Grafiek 3.4 – Belang van organisatorische taken

Grafiek 3.5 – Belang van beleidstaken

Grafiek 3.6 – Belang van managementtaken

■ Opleidingseisen

Tabel 3.13 – Opleidingseisen voor sportgerelateerde banen

	2005-2006 (N=111)	2008-2009 (N=158)	Totaal (N=269)
Mbo-niveau	10%	13%	12%
Hbo-niveau	77%	77%	77%
Universitair niveau	6%	3%	4%
Bonds- en brancheopleidingen	0%	3%	1%
Geen opleidingseisen	4%	3%	3%
Anders	3%	2%	2%
Totaal	100%	100%	100%

Tabel 3.14 – Specifieke opleidingseisen voor sportgerelateerde banen

	2005-2006 (N=104)	2008-2009 (N=150)	Totaal (N=254)
Mbo-opleiding sport en bewegen, zonder eisen m.b.t. niveau	2%	4%	3%
Mbo niveau 3 (Sport- en bewegingsleider)	1%	2%	2%
Mbo niveau 4 (Sport- en bewegingscoördinator)	2%	7%	5%
Andere mbo-opleiding, niet sportgerelateerd	6%	1%	3%
Hbo-opleiding sport&bewegen, zonder eisen m.b.t. soort opleiding	11%	9%	10%
Academie voor lichamelijke Opvoeding (ALO)	54%	56%	55%
Sport, Gezondheid en Management (SGM)	7%	7%	7%
Sport Management Ondernemen	0%	2%	1%
Sport en Bewegen (SB)	2%	1%	1%
Psychomotorische Therapie, Bewegingsagogie	1%	0%	0%
Andere sportgerelateerde opleiding op hbo-niveau	2%	2%	2%
Andere hbo-opleiding, niet sportgerelateerd	7%	4%	5%
Universitaire opleiding sport & bewegen	1%	1%	1%
Universitaire opleiding bewegingswetenschappen	0%	1%	0%
Andere sportgerelateerde opleiding op universitair niveau	1%	0%	0%
Andere universitaire opleiding, niet sportgerelateerd	5%	1%	2%
Bondsopleiding, zonder eisen m.b.t. niveau	0%	1%	0%
Bondsopleiding, met eisen m.b.t. niveau	0%	2%	1%
Totaal	100%	100%	100%

Tabel 3.15 – Opleidingseisen naar functie

	Mbo	Hbo	Wo	Bonds- en brancheop-leidingen	Geen opleidings-eisen	Anders	Totaal
Trainer / coach	20%	30%	0%	20%	20%	10%	100%
Sport- en bewegingsbegeleider / sport(bege)leider	44%	56%	0%	0%	0%	0%	100%
Sportinstructeur (bijv. fitnessinstructeur)	50%	28%	0%	6%	6%	11%	100%
Docent Lichamelijke Opvoeding / leraar bewegingsonderwijs	2%	98%	0%	0%	0%	0%	100%
Overige sportgerelateerde docent	0%	50%	50%	0%	0%	0%	100%
(Allround) zwembadmedewerker / instructeur	40%	20%	0%	20%	0%	20%	100%
Beleidsmedewerker sport	0%	100%	0%	0%	0%	0%	100%
Sportopbouwwerker, sportbuurtwerker	0%	100%	0%	0%	0%	0%	100%
Bewegingsagoog	0%	100%	0%	0%	0%	0%	100%
BOS-medewerker (inclusief LOBOS)	0%	67%	0%	0%	0%	33%	100%
Verenigingsmanager	100%	0%	0%	0%	0%	0%	100%
Verenigingsondersteuner	20%	80%	0%	0%	0%	0%	100%
Manager (sport en bewegen)	9%	82%	0%	0%	9%	0%	100%
Andere functiebenaming	11%	69%	11%	0%	7%	1%	100%

■ Kenmerken periodes zonder werk en vervolgopleiding

Tabel 3.16 – Werkloosheidsperiodes van afgestudeerden die de arbeidsmarkt betreden hebben

Sinds afstuderen…	2005-2006 (N=146)	2008-2009 (N=188)	Totaal (N=334)*
… niet werkloos geweest	77%	73%	75%
… 1 keer werkloos geweest	16%	19%	18%
… 2 keer werkloos geweest	6%	5%	5%
… meer dan 2 keer werkloos geweest	1%	3%	2%
Totaal	100%	100%	100%

** Van 2 respondenten is dit niet bekend.*

*Tabel 3.17 – Redenen voor werkloosheid (respondenten, toegetreden tot de arbeidsmarkt)**

N = 83	2005-2006 (N=40)	2008-2009 (N=61)	Totaal (N=101)*
Ik kon geen werk vinden op gebied van sport en bewegen	35%	56%	48%
Ik kon überhaupt geen werk vinden	5%	18%	13%
Langdurige ziekte (geestelijk of lichamelijk)	-	2%	1%
Zwangerschap	5%	-	2%
Zorg voor kleine kinderen	-	-	-
Andere redenen	55%	25%	37%
Totaal	100%	100%	100%

** Meerdere antwoorden mogelijk.*

Bijlage 4 - Tabellen onderzoek werkgevers

Tabel 4.1 – Organisaties in de sportbranches met betaalde medewerkers

Sportbranches	Totaal aantal organisaties	Organisaties met betaalde mede-werkers	Organisaties met betaalde sb-functies	Aantal mede-werkers met sb-functie
Sportverenigingen	65	22	21	74
Fitness	47	44	42	1.121
Zwembranche	12	12	12	263
Sportbonden en sportondersteuning	4	4	4	84
Outdoor	18	16	15	254
Overheidsdiensten m.b.t. sport	37	35	31	333
Overige commerciële organisaties	6	6	6	195
Totaal	189	139	131	2.324

Tabel 4.2 – Organisaties in de sportbranches naar aantal betaalde sb-medewerkers

Sportbranches	Aantal medewerkers					
	0	1 t/m 5	6 t/m 10	11 t/m 50	51 t/m 100	101 of meer
Sportverenigingen	44	18	2	1	-	-
Fitness	5	11	10	18	-	3
Zwembranche	-	-	1	10	1	-
Sportbonden en sportondersteuning	-	2	-	1	1	-
Outdoor	3	6	4	4	1	-
Overheidsdiensten m.b.t. sport	6	19	6	5	-	1
Overige commerciële organisaties	-	-	4	1	-	1
Totaal	58	56	27	40	3	5

Tabel 4.3 – Organisaties in de overige sectoren met betaalde medewerkers

Sectoren	Totaal aantal organisaties	Organisaties met betaalde mede-werkers	Organisaties met betaalde sb-functies	Aantal mede-werkers met sb-functie
Toerisme en recreatie	35	31	20	219
Gezondheidszorg	28	25	10	237
Welzijn	49	47	28	133
Onderwijs	81	80	77	988
Veiligheid	32	29	27	969
Totaal	225	212	162	2.546

Tabel 4.4 – Organisaties in de overige sectoren naar aantal medewerkers met een sb-functie

Sectoren	Aantal medewerkers					
	0	1 t/m 5	6 t/m 10	11 t/m 50	51 t/m 100	101 of meer
Toerisme en recreatie	13	10	4	6	-	-
Gezondheidszorg	17	6	1	2		1
Welzijn	19	21	4	3		
Onderwijs	4	35	15	23	4	
Veiligheid	5	9	7	7	2	2
Totaal	58	81	31	41	6	3

Tabel 4.5 – Type dienstverbanden in de sportbranches

Dienstverbanden		Sportbranches						
		Sportverenigingen	Fitness	Zwembranche	Sportbonden en sportondersteuning	Outdoor	Overheidsdiensten m.b.t. sport	Overige commerciële organisaties
Vast contract	Totaal	29	257	199	54	45	195	78
	N organisaties	9	28	10	3	10	27	6
Tijdelijk contract	Totaal	16	482	13	16	11	45	82
	N organisaties	6	20	4	3	4	13	2
Oproepkracht	Totaal	.	243	11	.	240	13	26
	N organisaties	-	13	4	-	9	3	3
Uitzendkracht	Totaal	.	1	113	14	4	39	-
	N organisaties	-	1	2	1	1	7	-
Gedetacheerd	Totaal	2	12	1	.	15	29	-
	N organisaties	1	1	1	-	1	6	-
Leerarbeids- / stageovereenkomst	Totaal	3	25	15	.	41	14	1-
	N organisaties	2	9	1	-	5	5	1
Ander contract	Totaal	16	37	.	.	4	37	-
	N organisaties	3	7	-	-	2	1	-

Tabel 4.6 – Organisaties naar perioden met meer en minder sb-medewerkers

Sectoren	Meer of minder sb-medewerkers	Aantal organisaties	Totaal aantal sb-medewerkers meer of minder	Als percentage van totaal aantal sb-medewerkers
Sportsector	Minder	16	155	28%
	Meer	9	226	62%
Overige sectoren	Minder	7	64	61%
	Meer	7	24	38%

Tabel 4.7 – Functies in de sportbranches (fte's)

Functies	Sportbranches							
	Sportverenigingen (N=16)	Fitness	Zwembranche (N=11)	Sportbonden en sportondersteuning (N=23)	Outdoor (N=13)	Overheidsdiensten m.b.t. sport (N=23)	Overige commerciële organisaties	Totaal
Trainer / coach	21	38	.	14	2	-	4	79
Sport- en bewegingsbegeleider/sport(bege)leider	.	6	4	9	24	15	3	61
Sportinstructeur (bv. fitnessinstructeur)	.	134	.	.	20	.	5	159
Docent LO / leraar bewegingsonderwijs	1	5	.	.	.	6	1	13
Overige sportgerelateerde docentfuncties	1	16	.	.	.	16	4	37
(Allround) zwembadmedewerker / instructeur	.	13	88	8	.	40	52	201
Toezichthoudend zwembadmedewerker	.	1	25	6	.	29	16	77
Beleidsmedewerker sport	.	.	-	.	.	31	5	36
Sportopbouwwerker, sportbuurtwerker	.	.	.	.	.	18	.	18
Bewegingsagoog	.	5	.	.	.	.	.	5
Recreatiemedewerker	.	1	.	.	21	1	1	24
BOS-medewerker (inclusief LOBOS)	1	.	.	.	.	9	.	10
Verenigingsmanager	1	2	.	.	2	1	.	6
Verenigingsondersteuner	1	.	.	.	.	6	.	7
Manager (sport en bewegen)	.	23	16	.	1	9	3	52
Andere functies	1	16	7	8	10	32	.	74
Totaal	27	260	140	45	80	213	94	859

Tabel 4.8 – Organisaties met een combinatiefunctionaris in dienst

Sportbranches	Aantal organisaties	Formatie combinatie-functionarissen (fte)
Sportverenigingen	-	.
Fitness	-	.
Zwembranche	2	3
Sportbonden en sportondersteuning	1	7
Outdoor	-	.
Overheidsdiensten m.b.t. sport	19	117
Overige commerciële organisaties	1	5
Totaal	23	132

Tabel 4.9 – Redenen waarom organisaties een combinatiefunctionaris in dienst hebben

Redenen	Aantal organisaties	Percentage organisaties
Meer samenwerking met commerciële aanbieders van sport en bewegen	4	3
Meer samenwerking met andere niet-commerciële aanbieders van sport en bewegen	15	10
Meer samenwerking met ander sectoren	19	13
Contacten met makelaars op het gebied van sport en bewegen (mensen die de vraag naar en het aanbod van sport en bewegen bij elkaar brengen)	11	8
Een toenemend gebruik van sport en bewegen voor gezondheid (preventie)	22	15
Een toenemend gebruik van sport en bewegen voor maatschappelijke en sociale doelen (zoals participatie, cohesie, maatschappelijke stages et cetera)	19	13
Meer (politieke, lokale) belangstelling voor sport	5	3
Een toenemende behoefte aan allround medewerkers	10	7
Een toenemende behoefte aan flexibel inzetbare medewerkers	10	7
Een toenemende behoefte aan goed geschoolde medewerkers	9	6
Vraag naar meer variatie in het aanbod van sport en bewegen	11	7
Andere ontwikkelingen	14	9

Tabel 4.10 – Functies in de overige sectoren (fte's)

Functies	Sectoren					
	Toerisme en recreatie (N=16)	Gezondheidszorg (N=5)	Welzijn (N=16)	Onderwijs (N=57)	Veiligheid (N= 24)	Totaal
Trainer / coach	-	.	2	5	364	371
Sport- en bewegingsbegeleider/sport(bege)leider	15	6	24	2	5	52
Sportinstructeur (bv. fitnessinstructeur)	5	1	7	24	139	176
Docent LO / leraar bewegingsonderwijs	3	.	11	514	98	626
Overige sportgerelateerde docentfuncties	.	.	1	131	61	193
(Allround) zwembadmedewerker / instructeur	45	.	2	3	.	50
Toezichthoudend zwembadmedewerker	3	.	2	.	.	5
Beleidsmedewerker sport	.	1	0	.	.	1
Sportopbouwwerker, sportbuurtwerker	5	.	6	1	.	12
Bewegingsagoog	.	8	6	8	5	27
Recreatiemedewerker	18	3	2	1	.	24
BOS-medewerker (inclusief LOBOS)	1	.	4	3	.	8
Verenigingsmanager	.	.	.	.	1	1
Verenigingsondersteuner	.	.	.	.	.	0
Manager (sport en bewegen)	8	.	1	14	34	57
Andere functies	18	15	14	68	18	133
Totaal	121	34	82	774	725	1.736

Tabel 4.11 – Eisen aan minimaal niveau beroepsopleiding voor sb-functies naar sector

	Sporteigen sector		Overige sectoren	
	Aantal organisaties	Percentage organisatie	Aantal organisaties	Percentage organisatie
Sportgerelateerde opleiding onder mbo niveau (vmbo sport, dienstverlening en veiligheid)	15	13	7	4
Mbo-opleiding sport en bewegen, zonder eisen m.b.t. niveau	20	18	14	9
Niveau 2 Sport- en bewegingsbegeleider	6	5	5	3
Niveau 3 Sport- en bewegingsleider	29	25	15	9
Niveau 4 Sport- en bewegingscoördinator				
- zonder eisen uitstroomprofiel	23	20	16	10
- uitstroomprofiel Operationeel sport- en bewegingsmanager / sportmanagement en –beleid	13	11	9	6
- uitstroomprofiel Sport- en bewegingsconsulent (tot 2006) / BOS-medewerker	5	4	13	8
- uitstroomprofiel Trainer / coach	16	14	8	5
- uitstroomprofiel Bewegingsagoog	3	3	12	8
- niveau 4 oude stijl (vóór 2002/2003), Sport- en bewegingsleider	10	9	12	8
Andere mbo-opleiding, niet sportgerelateerd	1	1	11	7
Hbo-opleiding sport en bewegen, zonder eisen m.b.t. soort opleiding	16	14	25	16
Academie lichamelijke Opvoeding (ALO)	23	20	83	52
Sport, gezondheid en Management (SGM)	7	6	2	1
Sport en bewegingseducatie (SBE)	1	1	2	1
Sport en bewegen (SB)	10	9	6	4
Psychomotorische therapie, Bewegingsagogie	2	2	10	6
Andere sportgerelateerde opleiding op hbo-niveau	10	9	11	7
Andere hbo-opleiding, niet sportgerelateerd	7	6	12	8
Universitaire opleiding sport en bewegen, zonder eisen m.b.t. soort opleiding	0	0	3	2
Universitaire opleiding bewegingswetenschappen	3	3	7	4
Andere sportgerelateerde opleiding op universitair niveau	0	0	3	2
Andere universitaire opleiding, niet sportgerelateerd	1	1	1	1
Totaal	114	-	159	-

Tabel 4.12 – Eisen aan minimaal niveau bonds- en brancheopleiding naar sector

Bonds- en brancheopleidingen	Sporteigen subsectoren		Overige sectoren	
	Aantal organisaties	Percentage organisatie	Aantal organisaties	Percentage organisatie
Bondsopleiding, zonder eisen m.b.t. niveau	3	3	2	2
Bondsopleidingen	26	26	5	5
Brancheopleiding, zonder eisen m.b.t. niveau	6	6	5	5
Brancheopleidingen	12	12	8	8
Geen opleidingseisen	45	46	83	84
Anders	9	9	5	5
Totaal	99	-	99	-

Tabel 4.13 – Veranderingen in de formatie van sport- en bewegenfuncties (organisaties)

	Toegenomen	Afgenomen	Gelijk gebleven
Sporteigen sector	46	20	63
Overige sectoren	73	18	72
Totaal	119	38	135

Tabel 4.14 – Aantal sport-en-bewegenvacatures in de afgelopen 5 jaar

	Aantal vacatures (fte's)	Aantal organisaties
Sporteigen sector	1.617	108
Overige sectoren	827	124
Totaal	2.444	232

Tabel 4.15 – Vacatures vanwege uitbreiding en vervanging

	Uitbreiding	Vervanging
Sporteigen sector	39	88
Overige sectoren	66	93
Totaal	105	181

Tabel 4.16 – Aantal vervulde en niet-vervulde vacatures

	Vervuld		Niet vervuld	
	Aantal vacatures (fte's)	Aantal organisaties	Aantal vacatures (fte's)	Aantal organisaties
Sporteigen sector	335	97	23	13
Overige sectoren	454	117	37	7
Totaal	789	214	60	20

Tabel 4.17 – Vacatures vervuld door mensen met een sb-opleiding

	Wel		Niet	
	Aantal vacatures (fte's)	Aantal organisaties	Aantal vacatures (fte's)	Aantal organisaties
Sporteigen sector	263	85	53	23
Overige sectoren	1.386	108	1.063	21
Totaal	1.648	193	1.116	44

Tabel 4.18 – Vacatures geschikt als eerste baan voor gediplomeerden van een sb-opleiding (aantal organisaties)

	Wel geschikt	Niet geschikt
Sporteigen sector	70	42
Overige sectoren	75	47
Totaal	145	89

Tabel 4.19 – Mate waarin sprake was van knelpunten bij invullen vacatures voor sportgerelateerde functies (aantal organisaties)

	In zeer grote mate	In grote mate	Noch in grote mate, noch in kleine mate	In kleine mate	In zeer kleine mate
Sporteigen sector	3	20	25	21	52
Overige sectoren	4	6	25	17	103
Totaal	7	26	50	38	155

Tabel 4.20 – Voornaamste knelpunten bij invullen vacatures voor sportgerelateerde functies (aantal organisaties)

	Sporteigen sector		Overige sectoren	
	Aantal organisaties (N=71)	Percentage organisaties	Aantal organisaties (N=52)	Percentage organisaties
Niet mogelijk de salarissen te bieden waar de sollicitanten om vragen	20	29	10	20
Vacatures te klein van omvang om aantrekkelijk te zijn	37	54	19	38
Weinig geschikt aanbod van personeel op de arbeidsmarkt gezien het niveau van hun opleiding	21	31	5	10
Weinig geschikt aanbod van personeel op de arbeidsmarkt gezien de richting van hun opleiding	11	16	3	6
Onregelmatige werktijden waardoor we onvoldoende aantrekkelijk zijn voor sollicitanten	19	28	10	20
Imago van onze organisatie/bedrijfstak spreekt sollicitanten te weinig aan	5	7	8	16
Andere knelpunten	14	21	19	38

Tabel 4.21 – Gebruikte wervingskanalen bij het invullen van sportgerelateerde vacatures

	Sporteigen sector		Overige sectoren	
	Aantal organisaties	Percentage organisaties	Aantal organisaties	Percentage organisaties
Centrum voor werk en inkomen (CWI)	12	10	9	6
Advertentie in krant en/of vakblad	43	36	55	36
Commercieel uitzendbureau	9	8	4	3
Werknemerspool vanuit gemeente, sportraad of overkoepelende	12	10	3	2
Contact met sportgerelateerde opleiding mbo	42	35	20	13
Contact met sportgerelateerde opleiding hbo	27	23	36	23
Contact met sportgerelateerde opleiding universitair	3	3	3	2
Eigen netwerk	95	80	113	73
Eigen website van de organisatie	60	50	83	54
Andere sportgerelateerde websites (bv. vacaturesites sport)	30	25	12	8
Sociale media	16	13	12	8
Andere kanalen	20	17	29	19

Tabel 4.22 – Verwachte ontwikkeling aantal betaalde sb-medewerkers (aantal organisaties)

	Toename	Blijft gelijk	Afname
Sporteigen subsectoren	27	92	8
Sport binnen overige sectoren	26	99	28
Totaal	53	191	36

Tabel 4.23 – Oorzaken toename aantal betaalde sb-medewerkers (aantal organisaties)

	Sporteigen sector		Overige sectoren	
	Aantal organisaties (N=27)	Percentage organisaties	Aantal organisaties (N=26)	Percentage organisaties
Extra middelen combinatiefuncties	5	19	4	16
Nieuwe / andere subsidiestromen	1	4	3	12
Stijging van leerlingenaantallen	5	19	11	44
Toename van het aantal leden	11	42	2	8
Toename vraag van individuen	3	12	3	12
Toename vraag vanuit bedrijven	4	15	2	8
Toename vraag vanuit zorgverzekeraars	3	12	1	4
Onze organisatie boort nieuwe doelgroepen aan	7	27	2	8
Onze organisatie biedt nieuwe activiteiten aan	10	39	11	44
Meer samenwerking tussen organisaties in de regio	3	12	2	8
(Verdergaande) professionalisering van de organisatie	8	31	7	28

Tabel 4.24 – Oorzaken afname aantal betaalde sb-medewerkers (aantal organisaties)

	Sporteigen sector		Overige sectoren	
	Aantal organisaties (N=8)	Percentage organisaties	Aantal organisaties (N=28)	Percentage organisaties
Wegvallen van subsidiestromen	6	75	9	32
Daling van leerlingenaantallen	1	13	10	36
Afname van het aantal leden	1	13	3	11
Overige factoren	3	38	12	43

Tabel 4.25 – Ontwikkelingen waarmee organisaties te maken hebben

	Sporteigen sector		Overige sectoren	
	Aantal organisaties	Percentage organisaties	Aantal organisaties	Percentage organisaties
Meer concurrentie van commerciële aanbieders van sport en bewegen	50	40	18	12
Meer samenwerking met commerciële aanbieders van sport en bewegen	27	21	37	24
Meer samenwerking met andere niet-commerciële aanbieders van sport en bewegen	38	30	37	24
Meer samenwerking met andere sectoren	39	31	50	33
Contacten met 'makelaars' op het gebied van sport en bewegen (mensen die de vraag naar en het aanbod van sport en bewegen bij elkaar brengen)	10	8	12	8
Een groeiend belang van de rol van de werkgever als ondernemer	7	6	12	8
Een terugloop van structurele financiële middelen	54	43	79	51
Een toename van (andere) geldstromen dan subsidies	6	5	6	4
Een afnemende afhankelijkheid van subsidies	8	6	5	3
Een toenemend gebruik van sport en bewegen voor gezondheid (preventie)	35	28	39	25
Een toenemend gebruik van sport en bewegen voor maatschappelijke/sociale doelen (zoals participatie, cohesie, maatschappelijke stages et cetera)	26	21	32	21
Meer (politieke, lokale) belangstelling voor sport	13	10	17	11
Positieve invloed van het Olympisch plan	8	6	7	5
Afname van het aantal vrijwilligers	26	21	8	5
Noodzaak tot (verdergaande) professionalisering van de organisatie	23	18	31	20
Een toenemende behoefte aan allround medewerkers	23	18	19	12
Toenemende behoefte aan flexibel inzetbare medewerkers	39	31	22	14
Een toenemende behoefte aan goed geschoolde medewerkers	25	20	12	8
Meer bedrijven als klant	21	17	10	7
Meer ouderen als klant	28	22	17	11
Meer vraag van de klant naar kwaliteit	24	19	20	13
Meer klantgericht werken, meer ingaan op individuele vragen van klanten	35	28	28	18
Vraag naar meer variatie in het aanbod van sport en bewegen	22	17	21	14
Andere ontwikkeling	18	14	24	16
Totaal	125		154	

Tabel 4.26 – Vervanging van sb-medewerkers in de sportbranches in de komende 5 jaar

	Aantal organisaties
Sportverenigingen	11
Fitness	17
Zwembranche	5
Sportbonden en sportondersteuning	1
Outdoor	5
Overheidsdiensten m.b.t. sport	10
Overige commerciële organisaties	4
Totaal	53

Tabel 4.27 – Vervanging van sb-medewerkers in de overige sectoren in de komende 5 jaar

	N
Toerisme en recreatie	10
Gezondheidszorg	3
Welzijn	5
Onderwijs	37
Veiligheid	14
Totaal	69

Bijlage 5 - Tabellen voor schatting omvang sportmarkt

Als opmerking vooraf willen we benadrukken dat hoewel de hierna gepresenteerde cijfers door de gedetailleerdheid wellicht de suggestie wekken van een grote mate van precisie, toch sprake is van een schatting van de omvang en ontwikkeling van de arbeidsmarkt sprot en bewegen. De reden dat we dat niet steeds tot uitdrukking brengen door met globalere cijfers te werken, is dat we willen voorkomen dat door een reeks van opeenvolgende afrondingen, cijfers uiteindelijk substantieel hoger of lager uitvallen. Ter illustratie: een in het werkgeversonderzoek vastgestelde sportgerelateerde werkgelegenheid van 0,00361449 in de zorg, staat op landelijk niveau voor 2.956 fte. Afronding van de werkgelegenheid in het werkgeversonderzoek betekent dat de landelijke werkgelegenheid op 0 fte zou worden geschat. Het zal duidelijk zijn dat dit leidt tot een onderschatting van de totale werkgelegenheid op het gebied van sport en bewegen.

- Berekening arbeidsmarktvolume

Tabel 5.1 – Formatie, medewerkers en deeltijdfactor van respondenten werkgeversonderzoek

Subsectoren	Formatie (fte)	Sportgerelateerde fte	Aantal medewerkers	Deeltijdfactor	Aandeel sportgerelateerde fte
Sporteigen sector					
- Sportverenigingen	79,27	16,20	139	0,57	0,20
- Sportbonden en sportondersteuning	172,00	45,20	260	0,66	0,26
- Fitness	197,10	126,50	602	0,33	0,64
- Zwembranche	188,87	130,40	333	0,57	0,69
- Outdoor	95,05	46,40	227	0,42	0,49
- Overheidsdiensten m.b.t. sport	2.251,22	151,34	2.740	0,82	0,07
- Overige commerciële organisaties[1]	428,50	173,00	1203	0,36	0,40
Totaal sporteigen sector	3.412,01	689,04	5.504	0,62	0,20
Overige sector					
Toerisme en recreatie	950,10	68,75	1.544	0,62	0,07
Gezondheid	20.735,98	74,95	31.637	0,66	0,00
Welzijn	4.016,80	46,55	6.160	0,65	0,01
Onderwijs					
primair onderwijs	1052,50	24,06	1.500	0,70	0,02
vo	2829,90	188,03	3.856	0,73	0,07
mbo[2]	*1627,50*	*189,10*	*2.052*	*0,79*	*0,12*
hbo[2]	*264,00*	*201,00*	*358*	*0,74*	*0,76*
Veiligheid	20.703,53	714,40	22.585	0,92	0,03
Totaal overige sector	52.180,31	1.506,84	69.692	0,75	0,03
Totaal	55.592,32	2.195,88	75.196	0,74	0,04

1 Inclusief commerciële aanbieders sportaccommodaties.

2 Vooral mbo en hbo-instellingen die sport en bewegen opleidingen aanbieden hebben positief gereageerd op het verzoek om mee te werken aan het onderzoek. Dit geeft een vertekend beeld.

Tabel 5.2 – Sportgerelateerde werkgelegenheid bij de sportverenigingen

Subsectoren	Aantal organisaties in populatie[1]	Gemiddeld aantal sportgerelateerde fte sportverenigingen (N = 63)	Totaal sportgerelateerde fte populatie[2]
Sportverenigingen	12.521	0,26	3.255

*1 Bron: Ledental NOC*NSF over 2009 (http://www.nocnsf.nl/cms/showpage.aspx?id=5212&mid=1092, augustus 2011).*

2 Dit betreft het aantal fte van medewerkers die een arbeidscontract hebben en ten minste 1.500 euro per jaar verdienen (hiermee blijven personen die voor hun werk als vrijwilliger een vergoeding krijgen buiten beschouwing).

Tabel 5.3 – Sportgerelateerde werkgelegenheid in de rest van de sporteigen sector

Sportbranches	Banen in Nederland[1]	Deeltijdfactor werkgevers-enquête	Aantal fte in Nederland	Aandeel sport-gerelateerde fte werkgevers-enquête	Aantal sport-gerelateerde fte Nederland
Sportbonden en sportondersteuning[2]	2.803	0,66	1.850	0,26	481
Fitness	22.500	0,33	7.425	0,64	4.752
Zwembranche	6.200	0,57	3.534	0,69	2.438
Outdoor	2.000	0,42	840	0,49	412
Overheid[3]	177.000	0,82	145.140	0,07	10.160
Overige commerciële organisaties[4]	14.500	0,36	5.220	0,40	2.088
Totaal	225.003		164.009		20.331

1 Bron: CBS Statline banen van werknemers op basis SBI'93 (december 2009).

2 Bron: banen berekend met fte (http://www.nocnsf.nl/cms/showpage.aspx?id=6043, augustus, 2011).

3 Bron: Trendnota Arbeidszaken Overheid 2011 (http://www.binnenlandsbestuur.nl/Uploads/Files/trendnota-arbeidszaken-overheid-2011.pdf, augustus 2011).

4 Inclusief commerciële aanbieders sportaccommodaties.

Tabel 5.4 – Sportgerelateerde werkgelegenheid in overige sectoren

Sectoren	Banen in Nederland[1]	Deeltijdfactor werkgevers-enquête	Aantal fte in Nederland	Aandeel sport-gerelateerde fte werkge-versenquête	Aantal sport-gerelateerde fte Nederland
Toerisme en recreatie	68.100	0,62	42.222	0,07	2.956
Gezondheid	942.100	0,66	621.786	0,00[4]	2.247
Welzijn	153.400	0,65	99.710	0,01	997
Onderwijs[2]					
primair onderwijs	187.000	0,70	130.900	0,02	2.618
Vo	107.000	0,73	78.110	0,07	5.468
Mbo[3]	*56.000*	*0,79*	*44.240*	*0,03*	*1.327*
Hbo[3]	*42.000*	*0,74*	*31.080*	*0,02*	*622*
Veiligheid	180.000	0,92	165.600	0,03	4.968
Totaal	1.735.600		1.207.283		21.203

1 Bron: CBS Statline (banen van werknemers op basis SBI'93, december 2009).

2 Bron: Trendnota Arbeidszaken Overheid 2011 (http://www.binnenlandsbestuur.nl/Uploads/Files/trendnota-arbeidszaken-overheid-2011.pdf, augustus 2011.)

3 Percentage sportgerelateerde fte uit vorige sportmonitor gebruikt bij mbo en hbo i.v.m. oververtegenwoordiging van instellingen die sport en bewegen opleidingen aanbieden.

4 Is onafgerond 0,00361449.

Tabel 5.5 – Vergelijking omvang sportmarkt

Sectoren	Betaalde sportgerelateerde fte Nederland huidige sportmonitor	Betaalde sportgerelateerde fte Nederland vorige sportmonitor
Sportverenigingen	3.255	3.753
Rest van sporteigen sector	20.331	-
Branche-eigen sector	-	16.944
Overige sectoren	21.203	-
Aanpalende sector	-	25.094
Totaal	44.789	45.791

Gebruikte CBS-bedrijfstakken (op basis van CBS SBI'93) bij elke sector:

Fitness
9304 Fitnesscentra, sauna's, etc.
92653 Sportscholen

Zwembranche
92611 Exploitatie van zwembaden

Outdoor
92629 Overige buitensport
9264 Watersport

Overige commerciële organisaties
9261 Sportaccommodaties min 92611 Exploitatie van zwembaden

Toerisme en recreatie
551 Hotels, pensions en conferentieoorden
552 Kampeerterreinen en overige ...
92332 Recreatiecentra

Gezondheidszorg
8511 Ziekenhuizen en overige …
85311 Verpleeghuizen
85313 Verzorgingshuizen
85324 Thuiszorg
85156 Instellingen voor geestelijke ...
8516 Instellingen voor preventieve ...
85312 Huizen voor gehandicapten ...
85321 Dagverblijven voor gehandicapten

Welzijn
85331 Kinderopvang
85336 Sociaal-cultureel werk
85315 Maatschappelijke opvang voor ...
85314 Jeugdzorg waarbij huisvesting ...
85322 Dagverblijven voor jeugdzorg
85323 Jeugdzorg waarbij geen ...

Veiligheid
752 Overheidsdiensten

Banencijfers van de sectoren 'overheidsdiensten m.b.t. sport', 'onderwijs' en 'sportbonden en sportondersteuning' komen uit andere bronnen, respectievelijk de Trendnota Arbeidszaken Overheid (voor de twee eerstgenoemde) en de website van NOC*NSF.

- Herziene cijfers voorgaande sportmonitor

Sportverenigingen

In de Arbeidsmarktmonitor Sport 2008 bedroeg het aantal sportgerelateerde fte voor de sportverenigingen ruim 8.000 (zie tabel 5.6).

Tabel 5.6 – Sportverenigingen in de monitor van 2008

	Sportverenigingen
Aantal organisaties in populatie	26.875
Aantal fte in populatie	--
Berekening sportgerelateerde fte sportverenigingen	
- Gemiddeld aantal betaalde sportgerelateerde fte sportverenigingen (14.6% van totale sportgerelateerde fte)	0,3
- Totaal aantal betaalde sportgerelateerde fte populatie	8.063

In de sportmonitor 2008 is een selectie gemaakt van verenigingen waarbinnen men betaalde sportgerelateerde werkgelegenheid zou kunnen verwachten. Bij het extrapoleren moeten de gegevens uit het werkgeversonderzoek daarom ook doorberekend worden op die verenigingen uit de populatie waarop het betrekking heeft. Bij de eerdere berekeningen zijn alle organisaties meegenomen waardoor de werkgelegenheid wordt overschat. Het gaat in dit geval om alle 26.875 sportverenigingen die er in 2008 waren (overigens is dit aantal in 2011 naar beneden bijgesteld naar 26.291 verenigingen[8]). Dat zijn er 12.510[9] (zie tabel 5.7):

Tabel 5.7 – Steekproef sportvereniging in de Arbeidsmarktmonitor Sport 2008

Beoogde steekproef 2008	Daadwerkelijke steekproef 2008	Aantal
Judo Bond Nederland	Judo Bond Nederland	761
Kon. Ned. Atletiek Unie	Kon. Ned. Atletiek Unie	289
Kon. Ned. Gymnastiek Unie	Kon. Ned. Gymnastiek Unie	1.148
Kon. Ned. Hippische Sportfederatie	Kon. Ned. Hippische Sportfederatie	1.461
Kon. Ned. Hockey Bond	Kon. Ned. Korfbal Verbond	564
Kon. Ned. Motorrijders Vereniging	Kon. Ned. Schaatsenrijders Bond	740
Kon. Ned. Schaatsenrijders Bond	Kon. Ned. Voetbal Bond	3.369
Kon. Ned. Voetbal Bond	Nederlands Handbal Verbond	419
Kon. Ned. Zwembond	Nederlandse Badminton Bond	572
Koninklijk Nederlands Korfbal Verbond	Nederlandse Basketbal Bond	366
Nederlands Handbal Verbond	Nederlandse Ski Vereniging	58
Nederlandse Badminton Bond	Nederlandse Tafeltennis Bond	634
Nederlandse Basketbal Bond	Nederlandse Toer Fiets Unie	518
Nederlandse Bridge Bond	Nederlandse Volleybal Bond	1.232
Nederlandse Ski Vereniging	Watersportverbond	379
Nederlandse Tafeltennis Bond		
Nederlandse Toer Fiets Unie		
Nederlandse Volleybal Bond		
Watersportverbond		
Totaal		12.510

8 Ledental NOC*NSF over 2009 (http://www.nocnsf.nl/cms/showpage.aspx?id=5212&mid=1092, augustus 2011).
9 Het gaat hier om de bijgestelde cijfers over 2008 uit bovengenoemde bron van alleen de verenigingen die in de sample zitten (niet de beoogde sample!).

Het aantal betaalde sportgerelateerde fte bij sportverenigingen in Nederland in 2008 bedraagt dan 3.753 fte in plaats van 8.063 fte.

Cijfers sporteigen sector en aanpalende sectoren

In de Arbeidsmarktmonitor Sport 2008 bedroeg het aantal sportgerelateerde fte voor de sporteigen sector ruim 15.000 (zie tabel 5.8) en in de aanpalende sectoren bijna 27.000 (zie tabel 5.10). Deze cijfers zijn herzien op basis van de CBS-cijfers met de definities zoals die nu ook in de huidige sportmonitor gebruikt zijn. Uitzonderingen zijn de sectoren 'toerisme en recreatie' en 'welzijn'. In de voorgaande sportmonitor zijn deze sectoren eng gedefinieerd gezien het hoge percentage sportgerelateerde fte (22 procent en 10 procent). Ook het feit dat er gerekend wordt met respectievelijk 50.500 en 98.900 banen in Nederland wijst hierop. Volgens de huidige definities zouden dit er namelijk 70.600 en 138.600 zijn. Worden deze nieuwe getallen gebruikt dan wordt het deel sportgerelateerde fte voor deze sectoren flink overschat.

Tabel 5.8 – Sportgerelateerde werkgelegenheid 2008 in sporteigen sector

Subsector	Banen in Nederland	Deeltijd-factor werkgevers-enquête	Aantal fte in Nederland	% sport-gerelateerde fte werkge-versenquête	Aantal sport-gerelateerde fte Neder-land	Aantal betaalde sportgerelateerde fte Nederland
Outdoor	13.100	0,26	3.406	71,1%	2.422	2.204
Overheidsdiensten	174.000	0,75	130.500	3,7%	4.829	4.829
Sportbonden	2.409	0,55	1.325	49,8%	660	541
Sportscholen/fitness	22.200	0,40	8.880	69,8%	6.198	6.074
Zwembaden	6.400	0,49	3.136	57,9%	1.816	1.762
Totaal	218.109		147.247		15.925	15.410

Tabel 5.9 – Tabel 5.8 herzien

Subsector	Banen in Nederland	Deeltijd-factor werkgevers-enquête	Aantal fte in Nederland	% sport-gerelateerde fte werkge-versenquête	Aantal sport-gerelateerde fte Neder-land	Aantal betaalde sportgerelateerde fte Nederland
Outdoor	1.900	0,26	494	71,10%	351	320
Overheidsdiensten	171.000	0,75	128.250	3,70%	4.745	4.745
*Sportbonden**	2.409	0,55	1.325	49,80%	660	541
Sportscholen/fitness	35.100	0,40	14.040	69,80%	9.800	9.604
Zwembaden	6.300	0,49	3.087	57,90%	1.787	1.734
Totaal	216.709				13.602	16.944

** Cijfers niet herzien (komen niet van het CBS).*

Tabel 5.10 – Sportgerelateerde werkgelegenheid 2008 in aanpalende sectoren

Subsector	Banen in Nederland	Deeltijd-factor werkgevers-enquête	Aantal fte in Nederland	% sport-gerelateerde fte werkge-versenquête	Aantal sport-gerelateerde fte Neder-land	Aantal betaalde sportgerelateerde fte Nederland
Toerisme&recreatie	50.500	0,55	27.775	21,8%	6.054	4.480
Primair onderwijs	176.400	0,67	118.188	1,8%	2.127	2.127
Voortgezet onderwijs	104.600	0,70	73.220	5,3%	5.544	5.544
Mbo	47.900	0,78	37.362	3,2%	1.196	1.196
Hbo	33.733	0,77	25.974	1,8%	468	468
Zorg	1.032.100	0,62	664.640	0,7%	4.652	4.373
Welzijn	98.900	0,63	62.307	10,0%	6.231	5.109
Veiligheid	171.300	0,73	125.049	2,9%	3.626	3.626
Totaal	1.715.433		1.134.515		29.898	26.923

Tabel 5.11 – Tabel 5.10 herzien

Subsector	Banen in Nederland	Deeltijd-factor werkgevers-enquête	Aantal fte in Nederland	% sport-gerelateerde fte werkge-versenquête	Aantal sport-gerelateerde fte Neder-land	Aantal betaalde sportgerelateerde fte Nederland
*Toerisme&recreatie**	50.500	0,55	27.775	21,80%	6.054	4.480
Primair onderwijs	187.000	0,67	125.290	1,80%	2.255	2.255
Voortgezet onderwijs	105.000	0,70	73.500	5,30%	3.896	3.896
Mbo	56.000	0,78	43.680	3,20%	1.398	1.398
Hbo	40.000	0,77	30.800	1,80%	554	554
Zorg	908.400	0,62	563.208	0,70%	3.942	3.706
*Welzijn**	98.900	0,63	62.307	10,00%	6.231	5.109
Veiligheid	174.600	0,73	127.458	2,90%	3.696	3.696
Totaal	1.620.400		1.054.018		28.026	25.094

** Cijfers niet herzien (zie toelichting hierboven)*

Samengevat:
- de sportgerelateerde fte bij sportverenigingen gaat van 8.063 naar 3.753;
- de sportgerelateerde rest fte in de sporteigen sector gaat van 15.410 naar 16.944;
- de sportgerelateerde fte in de aanpalende sectoren gaat van 26.923 naar 25.094;
- het totaal aantal fte gaat van 50.396 naar 45.791 sportgerelateerde fte.

- Berekening ontwikkeling van de sportmarkt

Tabel 5.12 – Uitbreidingsvraag sportgerelateerde functies in 2006-2011

	Sporteigen sector (N=109)	Overige sector (N=143)	Totaal (N=252)
Totaal aantal fte 20056	635,72	1681,01	2316,73
Totaal aantal fte 2011	740,22	1847,53	2587,75
Omvang uitbreidingsvraag 2005-2011 (fte) *	104,50	166,52	271,02
Omvang uitbreidingsvraag 2005-2011 (%)	16,4%	9,9%	11,70%

* *Uitbreidingsvraag gecorrigeerd voor krimp.*

Tabel 5.13 – Uitbreidingsvraag en vervangingsvraag sportgerelateerde functies in 2006-2011

	Sporteigen sector (N=109)	Overige sector (N=143)	Totaal (N=252)
Totaal aantal fte 2006	635,72	1681,01	2316,73
Omvang uitbreidingsvraag* 2006-2011 (fte)	104,50	166,52	271,02
Omvang uitbreidingsvraag 2006-2011 (%)	16,4%	9,9%	11,70%
Omvang vervangingsvraag 2006-2011 (fte)	79,90	98,72	178,62
Omvang vervangingsvraag 2006-2011 (%)	12,6%	5,9%	7,71%
Totale personele vraag 2006-2011 (fte)	184,4	265,24	449,64
Totale personele vraag 2006-2011 (%)	29,01%	15,78%	19,41%

* *Uitbreidingsvraag gecorrigeerd voor krimp.*

Tabel 5.14 – Ontwikkeling aantal sportgerelateerde functies 2006-2011

	Sporteigen sector	Overige sector	Totaal
Totaal aantal fte 2011	23.586	21.203	44.789
Totaal aantal fte 2006	85,9% x fte 2011 = 20.263	91% x fte 2011 = 19.293	88,3% x fte 2011 = 39.556
Uitbreidingsvraag 2006-2011 procentueel *	16,4%	9,9%	13,2%
Omvang uitbreidingsvraag 2006-2011 (fte)	3.323	1.910	5.233

* *Uitbreidingsvraag gecorrigeerd voor krimp.*

Tabel 5.15 – Ontwikkeling arbeidsmarktvraag sportgerelateerde functies 2006-2011

	Sporteigen sector	Overige sector	Totaal
Totaal aantal fte 2006	20.263	19.292	39.556
Omvang uitbreidingsvraag* 2006-2011 (%)	16,4%	9,9%	13,2%
Omvang uitbreidingsvraag* 2006-2011 (fte)	3.323	1.910	5.233
Omvang vervangingsvraag 2006-2011 (%)	12,6%	5,9%	9,3%
Omvang vervangingsvraag 2006-2011 (fte)	2.553	1.138	3.691
Totale personele vraag 2006-2011 (%)	29%	15,8%	22,6%
Totale personele vraag 2006-2011 (fte)	5.876	3.048	8.924

* *Uitbreidingsvraag gecorrigeerd voor krimp.*

Tabel 5.16 – Ontwikkeling sportgerelateerde formatie in de komende 5 jaar

Ontwikkeling totale formatie	Sporteigen sector (N=114)	Overige sector (N=136)	Totaal (N=250)
Totaal aantal fte 2011	747,16	1.413,49	2.160,65
Totaal aantal fte 2015	786,24	1.447,09	2.233,33
Groei sportgerelateerde fte 2011-2015 absoluut	39,08	33,6	72,68
Groei sportgerelateerde fte 2011-2015 procentueel	5,2%	2,4%	3,4%

* *Groeicijfers gecorrigeerd voor krimp.*

Tabel 5.17 – Uitbreidingsvraag en vervangingsvraag sportgerelateerde functies in 2011-2015

	Sporteigen sector (N=114)	Overige sector (N=136)	Totaal (N=250)
Totaal aantal fte 2011	747,16	1.413,49	2.160,65
Omvang uitbreidingsvraag* 2011-2015 (fte)	39,08	33,6	72,68
Omvang uitbreidingsvraag 2011-2015 (%)	5,2%	2,4%	3,4%
Omvang vervangingsvraag 2011-2015 (fte)	128,65	232,40	361,05
Omvang vervangingsvraag 2011-2015 (%)	17,2%	16,4%	16,7%
Totale personele vraag 2011-2015 (fte)	167,73	266	433,73
Totale personele vraag 2011-2015 (%)	22,4%	18,8%	20,1%

* *Uitbreidingsvraag gecorrigeerd voor krimp.*